

MÉRK-VÁLLAJ AMK

NEMZETISÉGI PROGRAM

Vállaj 2010.

TARTALOMJEGYZÉK

2. Programunk céljai, feladatai.....	3
3. A nemzetiségi nevelés-oktatás felépítése.....	4
3.1. Nyelvoktató program.....	4
3.2. Óraszámok.....	5
3.3.Értékelés a programban.....	5
4. A nemzetiségi német nyelv oktatása.....	5
4.1.Követelmény - a program végére	6
4.2. A népismeret tanítása.....	7
4.3. A népismeret általános témakörei.....	8
4.4. A program megvalósulásának személyi feltétele.....	8
4.5. A program megvalósulásának tárgyi feltételei	8
5. Tanórán kívüli tevékenység: Tánc.....	9
<i>Valamennyi tanuló, adottságaitól, tehetségétől függetlenül részt vehet tánc oktatásban, mely a művészeti iskolai keretei között kerül megszervezésre. ....</i>	<i>9</i>
<i>Az alsóbb osztályokban a körjátékokat, egyszerű körtáncokat, csúfolódókat, dallal kísért táncokat is tanulnak. A felsőbb osztályokban komoly koreográfiával betanult táncok is megjelennek. ....</i>	<i>9</i>
4. évfolyam.....	20
Beszéértés és beszéd.....	25
Olvasás, szövegértés.....	25
Írás és íráshasználat	25
Lakóhelyünk – lakóhelyünk bemutatása	25

1. Bevezetés

Iskolánk Alapító okirata tartalmazza a KT 37.§ (5) alapján, a német nemzetiségi kisebbségi tagozat megnevezést.

Ez a nemzetiségi program a Köznevelési törvény, a 32/1997. (XI. 5.) MKM rendelet valamint ezt a rendeletet részben módosító 58/2002. OM rendelete alapján a nemzeti, etnikai kisebbségi oktatás irányelveit figyelembe véve készült.

A német nyelv tanulása iránti igény Mérk és Vállaj sváb települések lakosságaiban egyaránt felmerül, nemcsak identitásból hanem – kihasználva azt a jelenséget, hogy ennek a kisebbségnek a nyelve világnyelv (német) – sokan szeretnék azt a lehetőséget gyermekeiknek megadni, hogy a német nyelv és irodalom magas szintű elsajátítása mellett megismerkedjenek egy Magyarországon élő kisebbség történelmével, hagyományaival.

Kiemelt cél az ismeretközvetítés, hagyományörzés, más kultúrák tiszteletére nevelés és ezen keresztül a nemzetiségi öntudat erősítése. Fontos a tanulók érdeklődésének felkeltése a nemzetiségi témák iránt. Nem kell, hogy a közvetítés minden életkorban tudatos legyen. Alapvető fontosságú az életkori sajátosságok figyelembe vétele. Óvatosan kell bánni az anyagok és témák kiválasztásával, hiszen olyat nem szabad feldolgozni, amellyel a tanulók koruknál fogva nem tudnak érzelmileg azonosulni.

Vállajon az első nemzetiségi osztály a működését 1995-ben kezdte meg hagyományos nyelvoktató formában. A program nyelvoktatásra gyakorolt hatása már akkor is érződött és egyre több család gondolta úgy, hogy gyermekének már az általános iskolában lehetőséget ad egy európai világnyelv elsajátítására.

2. Programunk céljai, feladatai

- köznevelés részeként biztosítjuk a kisebbségi nyelvének – német nyelv – oktatását.
- Lehetőséget teremtünk a magyarországi és helyi németiség történelmének, szellemi és anyagi kultúrájának megismerésére.
- Feladatunk, hogy a tanulókkal megismertessük a németiség hagyományait, azokat megőrizzük és ápoljuk.
- Segítünk az önismeret kialakításában, a kisebbségi jogok megismerésében és gyakorlásában.

6. számú melléklet

- Törekszünk arra, hogy a tanulók számára nyilvánvalóvá váljanak a nyelvi és kulturális gazdagság előnyei, és reális nemzet- és kisebbségi kép alakuljon ki bennük.
- Fontosnak tartjuk, hogy a tanulók felismerjék az emberi, állampolgári és kisebbségi jogok megsértésének jelenségét, és a jelenség elleni fellépés jogi, illetve egyéb eszközeit.
- Azt a semmivel sem pótolható lehetőséget kínáljuk tanulóinknak, hogy az Európai Unióba lépés küszöbén és kezdetén már az általános iskolát elhagyva piacképes nyelvismeretet szerezzenek.

3. *A nemzetiségi nevelés-oktatás felépítése*

Iskolánkban a program megvalósulása 1-8. évfolyamig tart. Az első osztályba való beiratkozásnak nem előfeltétele a nyelv előzetes ismerete. A kimenő osztályok eredményei Vállajon már több éve bizonyítják, hogy az érdeklődés e program iránt töretlen.

A program megvalósítása osztálykeretben történik.

A program tartalmában a NAT- műveltségképét tartja irányadónak. Ez biztosítja, hogy ez a fajta iskoláztatás ne szakadjon ki az oktatás rendszeréből, az itt tanulók tudása megfeleljen a mindenki számára közös és kötelező követelményeknek, más iskolába járó tanulókkal, azonos esélyekkel rendelkezzenek.

A magyar nyelv és irodalom tantárgyi tartalmi és követelményei azonosak az iskolában más tanterv szerint tanuló tanulók követelményével.

Programunk szerves része a német anyanyelv és irodalom, kisebbségi kultúra és népismeret tananyaga.

A népismeret szorosan kapcsolódik a német nyelvi órákhoz, tananyaga annak keretében kerül feldolgozásra.

3.1. *Nyelvoktató program*

Ez a program az 1. évfolyamon indul. A tanulók valamennyi tantárgyat magyarul tanulják. A német nyelv óraszámát heti 5 óra. A német nyelv tanításával, az irodalom és a népismeret témaköreinek elsajátításával hozzájárul a kisebbségi oktatás céljainak megvalósításához.

6. számú melléklet

3.2. Óraszámok

A tanulóknak a heti óraszámát a 24/2003. (VIII. 19.) OM rendelete alapján alakítottuk ki.

Melléklet: Óraterv

A tanulók a programban az első osztálytól kezdve tanulják a német nyelvet. Évente 185 német órájuk van, ez összesen a 8 év alatt 1480 óra.

3.3. Értékelés a programban

Az értékelés a tantervi követelményeken alapul.

Alapelv, hogy a tanulónak ismereteit azon a nyelven kell bizonyítania, amit és amilyen nyelven tanul. Az értékelésénél elsősorban tartalmi követelményeket kell figyelembe venni.

Az értékelés módjának pontos szabályozását a HPP tartalmazza.

A tárgy jellegéből adódóan alapvetően két értékelési formát különböztetünk meg: az írásbeli és a szóbeli értékelést. A kettő egymáshoz való viszonyát, illetve belső arányait a cél határozza meg. A nyelv tanulásának kezdetén a szóbeli értékelésnek kell előtérbe kerülnie. A szóbeli értékelés és ellenőrzés többoldalú. Részben a megtanult ismeretekre, részben a készségekre irányul - lehetőleg egyenlő arányban.

A szóbeli-írásbeli értékelés aránya az esetében 1:2, a szóbeliség javára.

A 4. évfolyamtól kezdve értékelésünk részét képezi az önálló írásbeli szövegalkotás, évente három nagydolgozat formájában. A dolgozatok műfaja lehet elbeszélés, jellemzés, leírás, levél.

A tanult nyelvtani szerkezetek elsajátításának ellenőrzésére tesztet írnak a tanulók.

4. A nemzetiségi német nyelv oktatása

Programunkban kiemelt szerepe van a német nyelv tanításának – tanulásának. A kisebbségi nyelv és az élő német nyelv között nem teszünk különbséget.

6. számú melléklet

A nyelv hozzájárul a kisebbségi azonosságtudat formálásához, lehetővé teszi az irodalmi értékek megismerését. A nyelv közösségalkotó és megtartó erő, amely feladatot a kisebbségi népismeret és kultúra megismerésével együtt képes ellátni.

A nyelv tanításával a gyakorlati nyelvi készségek kifejlesztésére, a szóbeli és írásbeli megértésre és megérttetésre törekszünk. Fontosnak tartjuk, hogy valamennyi nyelvi készséget (olvasás, írás, beszéd, beszédértés) egyformán fejlesszünk.

Csak így érhető el, hogy tanulóink valamennyi szituációban német nyelvű kommunikációra legyenek képesek.

Az irodalmi nevelés központi feladatának tartjuk a magyarországi németiség és a német nyelvű országok irodalmának megismertetését, az idegen nyelvű irodalom olvasásának megszerettetését, az olvasási kedv felébresztését és megerősítését.

A nyelv, mint a kisebbség nyelve, hozzásegíti a tanulókat, hogy bepillantást nyerjenek a hagyományokba, megértsék a szólásokat, nyelvfordulatokat és a dalokat. Ezáltal is közelebbi képet kapnak a magyarországi német kisebbség, azon belül a szatmári németek életéről.

A Helyi tantervekben fogalmazzuk meg a német nyelv tantárgy minden tanulóra közös és kötelező követelményrendszerét.

4.1. Követelmény - a program végére

➤ Beszédértés

A tanuló értse meg a mindennapi élet témáiban folytatott beszédet. A hallott szöveget legyen képes magyar nyelvre fordítani. Legyen képes a hang- videokazettáról hallott szöveg megértésére és visszaadására is.

➤ Beszédkészség

Tudjon a tanuló a mindennapi beszédhelyzetekben beszélgetést kezdeményezni vagy mások által folytatott beszélgetésben részt venni, akár anyanyelvűekkel is.

Tudja röviden megfogalmazni és indokolni véleményét, kifejezésre juttatni egyetértését vagy egyet nem értését, érzelmeit, szándékait.

Tudjon a mindennapi élet témáiról folyamatosan több összefüggő mondattal kifejezni gondolatát.

Tudjon tájékoztatást adni Magyarországról és a német nyelvű országokról.

Beszédében alkalmazza a helyes német fordulatokat, kifejezéseket.

6. számú melléklet

➤ Olvasás - szövegértés

A tanuló képes legyen megérteni – helyes intonációval felolvasni - ismert szókincsre és nyelvtanra épülő, a kommunikációs helyzetekben alkalmazott beszédfordulatoknál nyelvileg és témájában is összetettebb szöveget. Képes legyen az olvasott szöveg tartalmáról a megadott szempontok alapján beszámolni.

Legyen képes egyszerűbb – eredeti, lehetőleg irodalmi szövegek befogadására. Tudjon német nyelvű újságokból, magazinokból információkhoz jutni.

➤ Írásbeli készség

A tanuló tudjon megadott témában fogalmazást írni.

Önállóan olvasott szöveget gördülékeny stílusban magyarra fordítani.

Ismerje a levélformát, valamint az önéletrajz formáját.

Szótár segítségével tudjon elsősorban beszédnyelvi fordulatot tükröző német szöveget magyarra és idegen nyelvre fordítani.

➤ Szókincs

A program elérhető szókincsre pontosan nem határozható meg. A német nyelv tanulása közben kb. 2000 aktív szót kell elsajátítaniuk.

4.2. A népismeret tanítása

A népismeret tananyag a német kisebbség és anyanemzete, illetve a németiség kultúrájáról, történelméről, hagyományairól és jelenéről szóló ismereteket tartalmazza. A népismeret tanítása integráltan a német nyelv és irodalom tantárgyakban már az első évfolyamtól kezdődik és folytatódik a 8. évfolyamig. Az 5. -8. évfolyamon a tantárgy óraszámja 37 óra, a 1-4 évfolyamon legalább 18 óra. A részletes követelmények a német tantervben találhatók

A népismeret megjelenik a tanórán kívüli tevékenységekben is, pl.: nemzetiségi énekkar, tánc szakkör, projekt munka, gyűjtőmunka formájában.

Természetesen a tevékenységek mindig a tanulók életkori sajátosságaihoz igazodnak.

4.3. *A népismeret általános témakörei*

- A német nyelv, tárgyi és szellemi kultúrája
- A kisebbség történelemalkító és kultúraformáló szerepe, civilizációja
- Kisebbségi és állampolgári jogok

A részletes tartalom a német helyi tantervben található.

4.4. *A program megvalósulásának személyi feltétele*

Iskolánk részben rendelkezik a program megvalósításához szükséges személyi háttérrel. A KT. 128. § (3) bekezdése rendelkezik arról, hogy kik taníthatnak a nemzetiségi általános iskolában.

4.5. *A program megvalósulásának tárgyi feltételei*

Tankönyvek: A nemzetiségi anyanyelv és irodalom tanításához minden tanulónak tankönyve van. A könyvek kiválasztásának legfontosabb elve, hogy a könyv a tanuló életkorának és nyelvi szintjének megfelelő legyen. Az írásbeli és szóbeli kommunikáció elsajátításához tartalmazzon eredeti és autentikus szövegeket. Kezelje komplexen a nyelvtant és az irodalmat. Adjon lehetőséget különböző feladatokon keresztül a nyelvi jelenségek és fordulatok begyakorlására.

Legyen színes, figyelemfelkeltő és motiváló, és feltétlenül legyen hozzá hanganyag.

A szóbeli bevezető szakaszhoz képeskönyvet használunk, amely a tanuló közvetlen környezetéhez tartozó képanyagot tartalmazza.

Sajnos nincs olyan könyv jelenleg forgalomban, amely mindenben megfelelné a nemzetiségi program kívánalmainak. Ezért a felső tagozaton segédkönyveket is használunk. Az alsó- és felső tagozaton a „Volkskunde” (népismeret) című könyvet is használjuk.

Terem: Iskolánk bővítése után kultúrált környezetben van lehetőség a német órák megtartására.

6. számú melléklet

Egyéb eszközök: Minden tanár részére rendelkezésre áll egy magnó hanganyaggal.

TV és videó is segíti a nyelv tanítását. Van mód írásvetítő és diavetítő használatára.

Sok szemléltető falikép és falitábla színesíti a nyelvi órákat.

Könyvtárunkban vannak német nyelvű könyvek is. Sok német-magyar és magyar-német szótár segíti munkánkat. Elvárjuk, hogy minden tanuló, aki a nemzetiségi programban tanul, rendelkezzen otthoni szótárral is. Fontosnak tartjuk a könyvtár folyamatos frissítését és bővítését. A továbbképzés fontosságát, az új módszerek megismerését valamennyi kolléga fontosnak tartja. Ezért tanfolyamokon, előadásokon, tréningeken is előszeretettel veszünk részt.

5. *Tanórán kívüli tevékenység: Tánc*

Valamennyi tanuló, adottságaitól, tehetségétől függetlenül részt vehet tánc oktatásban, mely a művészeti iskolai keretei között kerül megszervezésre.

Az alsóbb osztályokban a körjátékokat, egyszerű körtáncokat, csúfolódókat, dallal kísért táncokat is tanulnak. A felsőbb osztályokban komoly koreográfiával betanult táncok is megjelennek.

A végzős diákok már kb. egy órás produkcióval rendelkeznek. Fontos, hogy a tanulók minél többet foglalkozzanak az általános iskolában a tánccal, hiszen azon túl, hogy fantasztikus közösség alakító, fegyelmező szerepe van, sokuknak az utolsó alkalma, hogy ilyen jellegű oktatásban részt vegyen, nemzetiségi táncot tanuljon.

Német nyelv és irodalom óraszámai

ÉVFOLYAM	HETI ÓRASZÁM	ÉVES ÓRASZÁM
1.	5	185
2.	5	185
3.	5	185
4.	5	185
5.	5	185
6.	5	185
7.	5	185
8.	5	185

KERETTANTERV NÉMET KISEBBSÉGI OKTATÁS

Német nyelv és irodalom a kisebbségi oktatással rendelkező magyarországi német iskoláknak

1 - 4. Évfolyam

Célok és feladatok

- Alakuljon ki a tanulóban az igény és a képesség, hogy gondolatait, véleményét és javaslatait elődei nyelvén ki tudja fejezni.
- Legyen képes a tanuló tudása alapján a német nyelvet használni.
- Nyerjen képet a Magyarországon élő német kisebbség mai és múltbeli életéről és kultúrájáról, valamint a németnyelvű országok népeiről
- A német nemzetiségi oktatás tartalmazzon interkulturális témákat is.

A német nyelv megtanulása és mindenre kiterjedő használata a legfontosabb feltétele a Magyarországon élő német kisebbségnek, mint népcsoportnak való fennmaradásra. A nyelv a kultúra fontos része, mely az elődök kultúráját is magában foglalja, s egyben a nemzeti kisebbség értékes örökségét jelenti.

A kisebbségi oktatás valósítsa meg - a magyarországi közoktatás részeként - a Nemzeti Alaptantervben meghatározott célkitűzéseket és feladatokat. Egyidejűleg biztosítsa a nemzetiségi nyelv megtanulását, valamint a kisebbség történelmének, kultúrájának, hagyományainak megismerését.

A nyelvtan fontos, de ebben a tanulási korszakban más értékrenddel bír. A nyelv megtanulásának középpontjában a beszéd áll. Mindenek előtt mondattípusokat és beszédelemeket kell gyakoroltatni. Fontos a nyelvtani ismeretek közlése, de az oktatás az általános iskolai tanulási periódusban ne legyen nyelvtanközpontú. A nyelvtani jelenségeket kis lépésekben sok gyakorlattal kell elsajátítani. Az új szerkezeteket példákkal és modellekkel kell megtanítani. A szabályokat nyelvi helyzetekből és cselekményekből kell nyilvánvalóvá tenni.

Fejlesztési követelmények

Beszédértés, beszédképesség

Egyszerű közlések, kérdések és válaszok megértése, ezek kezdeményezése
Egyszerű kijelentések, kérések és kívánságok kifejezése
Mondókák és versek helyes kiejtéssel történő elmondása
Mindennapi életre jellemző párbeszédalkotása
Utasítások megértésének szóbeli visszajelzése, valamint utasítások adása
Köszönés és a búcsúzás kifejezése
Bemutatkozás, tájékoztatás, ill. átadás

6. számú melléklet

Kapcsolatteremtés

Egyszerű mondatokkal felvilágosítás és tudakozódás

Tetszés és nem tetszés kinyilvánítása, bocsánatkérés

Köszönet és jó kívánságok megfogalmazása

Egyszerű birtokviszony kifejezése

A feldolgozott témákról mondatalkotás

Saját és közös élmények elmesélése

Történetek és mesék egyszerű formában történő elmondása

Olvasás és szövegértés

Az első évfolyamra nem kötelező

Hangos és halk olvasás

Folyamatos olvasás, helyes hanglejtéssel és kiejtéssel

Szövegértő olvasására való törekvés

Egyszerű szövegekből információ nyerése és továbbadása

Életkornak megfelelő szemelvények és szövegek megértése és feldolgozása

Szavak és szótárhasználat elsajátítása

Írás és írásbeli készség

Az első évfolyamra nem kötelező

Az alapszókinccs szavainak helyes írása

Mondatok és rövid szövegek leírása

Egy feldolgozott témáról 6 - 8 mondat önálló, vagy tanári segítséggel történő írása,

Saját gondolatok egyszerű formában történő kifejezése

Képek leírása, képekből álló történetek alkotása

Első évfolyam

Éves óraszám: 185 óra

Belépő ismeretek és készségek

Beszédértés, beszédképesség

A tanulók megtanulnak:

- a tanév során német nyelvű utasításokat követni, azokra helyesen cselekedni
- köszönni és elbúcsúzni
- önmagukat vagy másokat röviden bemutatni
- különböző témákról helyes hangsúlyozással két-hárommondatos párbeszédet folytatni
- kb.150 az alapszókincshez tartozó szót
- legalább három verset, mondókát és három dalt

Témák	Tanulási tartalmak
Te és én	Köszönés, búcsúzás. Kapcsolatfelvétel Bemutatkozás. Név, lakóhely, kor
Az én családom	Családtagok, egyszerű mondatok a családról Cselekvések a családban
Az otthon és a környezete, háziállatok	A legfontosabb bútor és használati tárgyak A gyermek szűkebb környezete: ház, udvar, kert, utca Közlekedési eszközök a faluban és a városban Ismert háziállatok
A család otthon	Rövid egyszerű mondatok a családtagokról Házimunkák
Az én iskolám, az én osztályom	Iskolaszerek. Tárgyak az osztályteremben Utasítások megértése. Cselekvések az iskolában Számok 12 - ig
A múltó idő, a körülölelő természet	Az évszakok, a hónapok, napok A napszakok Napirend Az időjárás megfigyelése, egyszerű tájékoztatás Változások a természetben, ismert fák és virágok
Egészség	Testrészek, testápolás Egészséges életmód Ruházat Az orvosnál: egyszerű párbeszéd
Bevásárlás, szabadidő	Legfontosabb üzletek nevei Élelmiszerek Kérések, kívánságok Kedvenc játékok
Népköltészet Irodalom	Rövid versikék, kiszámolók nyelvjárásban, gyermekjátékok, népdalok, mesék képekben

Továbbhaladási feltételek

6. számú melléklet

Legyen képes a tanuló:

- a német nyelven vezetett tanórát követni, a tanár utasításaira helyesen cselekedni
- egyszerű mondatokat különböző témákhoz képezni
- rövid párbeszédet folytatni, helyesen kérdezni és felelni
- 3-4 mondatot egy képpel kapcsolatban alkotni
- egyszerű, rövid mondatokat helyes kiejtéssel olvasni
- kérdéseket egy halott szöveghez alkotni, és megfelelő választ adni
- a gyakran használt szavakat helyesen leírni
- határozott és határozatlan névelővel egyszerű mondatokat alkotni
- igéket kijelentő mód jelen időben használni (én, te ő, mi, ők - alakban)
- határozókat használni (hely: itt - ott, elől- hátul, fent - lent, balra - jobbra, idő: ma, holnap, reggel, este, éjjel)
- jelzőket mondatban alkalmazni (fiatal - öreg, nagy - kicsi, könnyű - nehéz, hideg - meleg, szép- csúnya, jó- rossz, fekete-fehér, kék, piros, sárga, zöld, barna,)
- 12 - ig számolni
- 3-4 verset elmondani, és három dalt elénekelni

Második évfolyam

Éves óraszám: 185 óra

Belépő ismeretek és készségek

Beszédértés, beszédképesség

A tanulók megtanulnak:

- német szavakat és mondatokat felismerni és megérteni
- a feldolgozott témákhoz egyszerű információkat alkotni
- a tanítás során elhangzott kérdésekre értelemszerű, helyes válaszokat adni
- egyszerű mondatokkal bemutatkozni (név, kor, lakóhely, család, hobbi)
- kifejezéseket (köszönés, búcsúzás, megköszönés) a helyzeteknek megfelelően használni
- helyes hangsúlyozással és helyes beszédtempóban 2 - 3 mondatot egy képről alkotni és rövid, egyszerű párbeszédet folytatni
- saját véleményüket megalkotni
- a tanév során kb.: 150 új szót
- három verset (2 kiszámoló nyelvjárásban) elmondani, és három éneket énekelni

Olvasás és szövegértés

- helyes kiejtéssel szavakat, szócsoportokat és mondatokat hangosan és halkán olvasni
- egyszerű szövegekből az információkat megérteni, és kérdésekre válaszolni

Írás és írásbeli készség

- az alapszókincshez tartozó szavakat hibátlanul leírni
- a jellemző német betűket felismerni
- a gyakran használt szavakat önállóan leírni

Nyelvhelyesség és helyesírás

- az ABC betűit leírni
- a helyesírás néhány sajátosságát ismerni (nevek, főnevek és mondatkezdés nagybetűvel való kezdése)

Témák	Tanítási tartalmak
Én és a családom	Bemutatkozás. Egyszerű információk a családtagokról Munka a családban. Ünnepek
Az otthon, ahol én lakom	A ház, a lakás. Berendezési és használati tárgyak. A lakóház környezete
A lakóhely, a közlekedés	A pontos cím. A helység német neve Jellegzetes házak, épületek Legfontosabb közlekedési eszközök vidéken, a levegőben és vízben
Az iskola, az osztályterem	Az iskola neve Berendezési tárgyak és iskolaszerek Cselekvések az iskolában

	Fontos utasítások Számok 50 -ig
Bevásárlás	Üzletek a lakóhelyen, és a környéken Legfontosabb élelmiszerek, ruhadarabok Szituációs játékok
Munkahely, foglalkozások	Néhány kézműves foglalkozás Munkahelyek A szülők foglalkozása röviden
A múltó idő, a körülölelő természet	Az évszakok Hónapok és napok Napirend Az óra (fél és egész órák) Gyümölcsök, zöldségek és virágok a kertben Háziállatok, néhány erdei és vadállat Az állatkert legismertebb állatai
Szabadidő, hobbi	Kedvencek A szabadidő eltöltése Kívánságok Hobbik
Egészség	Testrészek Az egészséges táplálkozás Betegségek megelőzése Szituációs játék: az orvosnál Az időjáráshoz illő ruházat
Népköltészet Irodalom	Kiszámolók, nyelvjárásban is, helyi gyűjtésű gyermekjátékok Népköltés, rejtvények Gyermeknépdalok, egyszerű mesék

Továbbhaladási feltételek

A tanulók megtanulnak:

- szabadon 3 - 4 mondatot alkotni
- a feldolgozott témákhoz egyszerű kérdéseket tenni, válaszokat és véleményeket formálni
- segítő eszközökkel (báb, kép, tárgyak) egy ismert témához egy rövid párbeszédet alkotni
- német betűket felismerni és a rövid mondatokat helyes hangsúllyal hangosan, és halkán olvasni
- pontot és kérdőjelet a mondat végén alkalmazni
- igéket kijelentő mód, jelen idő minden számában és személyében használni
- helyes mondatot alkotni a „haben „és „sein „igékkal
- egyszerű igékkal felszólítani
- a mondatokat határozókkal bővíteni (idő, hely)
- a mondatokat melléknevekkel bővíteni
- tagadni
- a megtanult elválasztási szabályokat alkalmazni
- 50 -ig tőszámneveket és 30 -ig sorszámneveket felsorolni
- 3 - 4 verset elmondani, és három dalt elénekelni

Harmadik évfolyam

Éves óraszám: 185 óra

Belépő ismeretek és készségek

Beszédértés és beszédképesség

A tanulók megtanulnak:

- olvasott szöveget értelmezni
- megértési nehézségeknél kérdéseket tenni
- ismert szövegekből információt nyerni és továbbadni
- utasításokra és közlésekre helyesen válaszolni
- saját kívánságokat, érzéseket, ötleteket és felszólításokat megformálni
- dialógus formájában személyes kapcsolatot építeni
- a válaszokban mód-, hely-, és időhatározókat alkalmazni
- halott vagy olvasott tartalmakat egyszerű mondatokkal véleményezni
- képek segítségével ismert témához párbeszédet szerkeszteni
- saját élményéről két -három mondatban mesélni
- az év során kb. 200 új szót tanulni
- négy új verset, mondókát, - kettőt nyelvjárásban - és négy éneket, valamint legalább egy rövid történetet és négy szólásmondást vagy kifejezést

Olvasás és szövegértés

- életkoruknak megfelelő rövid nyomtatott és írott szövegeket hiba nélkül leírni
- az írásjeleket a mondat végén értelemszerűen használni
- rövid diktálást egyszerű szavakkal leírni
- főneveket nagybetűvel írni

Nyelvhelyesség és helyesírás

- egyszerű, gyakorolt mondatmodellekkel gondolatokat jelen időben kifejezni
- a „haben” és a „sein” igékkel jelen időben egyes és többes számban bánni
- birtokviszonyt birtokos névmással kifejezni
- gyakran használt igékkel felszólítani
- tagadni és elutasítani
- a mondatokat mód-, hely-, és időhatározóval bővíteni
- a „gehören” igével birtokviszonyt kifejezni
- 100 tőszámneveket és 60 -ig sorszámneveket számolni

Témák	Tanítási tartalmak
Én és a családom	Képességek, tulajdonságok és érdeklődés bemutatása Kívánságok és elutasítás kifejezése Család, családtagok, a szűkebb rokonság (nagybácsi, nagynéni, unokatestvérek) bemutatása Hétköznapiak Ünnepek és szokások leírása

	Étkezési szokások ismertetése
Az otthon, ahol én lakom	Lakóház, lakás Berendezési és használati tárgyak leírása A saját szoba bemutatása Munkák a kertben és az udvaron
Lakóhely, a közlekedés	A fontosabb intézmények, épületek és nevezetességek a községben vagy a városban Tájékozódás a lakóhelyen Az ott élő kisebbség életéből
Az iskola, az osztályterem	Az iskolaépület, az udvar bemutatása A tantárgyak és a tanítás Berendezési tárgyak, iskolaszerek Hetesi feladatok A számok 100 -ig
A vásárlás	Az áruházak osztályainak megnevezése Rövid párbeszéd, szituációs játékok
Munkahelyek, foglalkozások	A szülők foglalkozása Ismert kézműves és divatos foglalkozások leírása Álomfoglalkozások
A múltó idő, a körülölelő természet	Az évszakok váltakozása A természet változásainak leírása A legfontosabb kerti-, szántóföldi és házimunka megnevezése Az időjárás megfigyelése A legfontosabb kerti-, mezei virágok, zöldség és gyümölcsfajták felismerése és megnevezése A legismertebb házi-, mezei-, erdei és vadállatok rövid leírása (pl.: kinézete, tápláléka, lakóhelye) Napirend elmesélése
Szabadidő, kedvenc időtöltésem	Meghívó írása Beszámoló a hétvégéről A szabadidő eltöltése Saját kedvenc időtöltés leírása
Egészség	A legfontosabb testrészek megnevezése Egyes betegségek megnevezése (pl.: nátha, fejfájás, hasfájás.) Az orvosi rendelőben - szerepjáték Fogorvosnál Gyógyszertár
Népköltészet Irodalom	Rejtvények, nyelvtörők, szólás - mondások - nyelvjárásban is - történetek, mesék, olvasmányok a német nemzetiségi irodalomból

Továbbhaladási feltételek

Legyen képes a tanuló:

- a feldolgozott témakörökben tájékozódni, információt szerezni és továbbadni
- az elutasítást és a tagadást kifejezni
- feldolgozott és gyakorolt 8 - 10 mondatos szövegeket helyes kiejtéssel olvasni
- a megtanult szavakat helyesen leírni

6. számú melléklet

- a nyomtatott és írt szövegeket hibátlanul leírni
- az elválasztási szabályokat helyesen alkalmazni
- diktálást, mely egyszerű szavakból és mondatokból áll hibátlanul leírni
- a „haben „és a „sein” igéket és más tanult igéket egyes és többes számban biztosan alkalmazni
- 4 új dalt vagy verset (kettőt nyelvjárásban) megtanulni és egy rövid történetet elmesélni
- 4 új gyermekjátékot eljátszani és szólásokat, kifejezéseket felismerni

4. évfolyam

Éves óraszám: 185 óra

Belépő ismeretek és készségek

Beszédértés és beszéd

- Egyszerű megnyilatkozások, kérdések és feleletek megértése és arra való reagálás
- Egyszerű kijelentések, kérések, kívánságok, kérdések, feleletek megfogalmazása
- Dialógusok
- Felszólításokra reagálás szóban valamint utasítások adása
- A köszönés és búcsúzkodás formái
- Köszönés, bemutatkozás, bemutatás
- Kapcsolatok kialakítása
- Egyszerű felvilágosítások / információk kérése
- Információk adása, illetve továbbadása
- Tetszés - nem tetszés kifejezése, bocsánatkérés
- Köszönet és jókívánság kifejezése
- Személyekkel kapcsolatosan információk adása
- Egyszerű tulajdonviszonyok kifejezése
- Beszéd adott témáról
- Személyes és közös élmények elmesélése
- Saját vélemény kifejtése
- Közlések megfogalmazása

Olvasás, szövegértés

- Felolvasás és néma olvasás
- Helyes és pontos kiejtés felolvasásnál
- Olvasás helyes ritmusban, értelmes hangsúlyozás
- Az értő olvasás fejlesztése
- Egyszerű szövegekből információk nyérése és visszaadása
- A gyermekek korának megfelelő hétköznapi és közérdekű (gyakorlati) szövegek feldolgozása
- Bevezetés szótárak és kézikönyvek használatába

Írás és íráshasználat

- Mondatok és rövid szövegek másolása és leírása

Megnyilatkozások leírása

- Saját gondolatok kifejezése
- Képleírás, képtörténetek fogalmazása, írása

Nyelvhasználat és helyesírás

- A német helyesírás legfontosabb szabályainak elsajátítása
- A tanult és begyakorolt szerkezetek alkalmazása
- A főnevek neme és száma
- A főnév és a névelők tárgy - és részes esete
- Egyszerű igék Indikativ Präsens alakja
- A „haben” és „sein” igék
- Egyszerű igék felszólító módú alakja
- A „gehören” ige és a személyes névmás részes esete
- A testápolással kapcsolatos visszaható igék alkalmazása
- Az alany és az állítmány szerepe a mondatban
- Az egyszerű mondat
- A tagadás

Témakörök	Tananyag
Az otthon, a család	A család és a családtagok Rokoni kapcsolatok Munka a családban, családtagok foglalkozása Otthoni tevékenységek Munkamegosztás a családban – Bevásárlás, takarítás Az otthon és környéke Berendezési- és használati tárgyak Családi ünnepek – születésnap, névnap Egyházi ünnepek – Karácsony Étkezési szokások, ételek
Az iskola, iskolai tevékenységek	Az iskola és környéke Az osztályterem és berendezési tárgyai Munka az iskolában, a tanulás, egy tanítási nap, a tanárok, a diákok Tanítási órák, tantárgyak, órarend Iskolán kívüli foglalkozások – szakköri foglalkozások Viselkedés felnőttekkel és egymással szemben Iskolai ünnepek
Lakóhely, közlekedés	A lakóhely és lakói A lakóhely és környéke Képek a lakóhely életéből: Falu, Város Házak, épületek, nyilvános intézmények Munkalehetőség Utca, Közlekedés, Közlekedési eszközök
Nemzetiségünkről, Az élet régen és ma. Együttélés más népekkel.	Képek és történetek a lakóhely és a magyarországi német lakosság életéből. Őseink foglalkozása, szokásai és kultúrája. Képek és történetek más magyarországi nemzetiségi és etnikai csoportok életéből
A természet világa, környezetünk	A bennünket körülvevő természet Az évszakok jellemzői, természet, időjárás a kerti-, szántóföldi- és házi munka vonatkozásában. Az ember alkalmazkodása a természethez, az időjáráshoz: Ruházat, időjárástól függő munkák, tevékenységek

	<p>A növények és az állatok jelentősége az emberek számára A legismertebb kerti-, mezei-, és erdei virágok zöldségfélék, gyümölcsök Háziállatok, néhány erdei és mezei állat, állatok az állatkertben Az ember mint a természet formálója – Természet- és környezetvédelem Szólások – közmondások, dalok és versek a természet szépségéről</p>
Egészség, higiénia	<p>Testápolás, higiénia A helyes táplálkozás A helyes öltözködés A helyes időbeosztás Sport, munka, pihenés Betegségek megelőzése Testrészek, néhány betegség Az orvosnál / fogorvosnál, gyógyszerárban Régi és új gyógyszerek, gyógymódok Az egészséggel kapcsolatos közmondások, mesék.</p>
Népköltészet, irodalom	<p>Elbeszélések, mesék, versek, népdalok és olvasmányok a német irodalomból</p>
Az egyszerű mondat, Mondatfajták	<p>Kijelentő mondat Kérdő mondat</p> <ul style="list-style-type: none"> - eldöntendő - kiegészítendő - a kérdőszavak <p>Felszólító mondat Mellékmondatok (...weil)</p>
Az ige	<p>Jelen idő / Präsens Tőhangzó-váltós igék jelen idejű ragozása (Umlaut, Brechung) Az egyszerű múlt idő (Präteritum) Az összetett múlt idő (Perfekt) A felszólító mód</p>
A főnév	<p>A főnév egyes és többes számú alakjai A főnév alany-, tárgy- és részes esete A leggyakoribb tárgy- és részes esettel álló elöljárók</p>
A melléknév	<p>A melléknév mint állítmány (ragozatlan) A melléknév mint határozó (ragozatlan) A melléknév fokozása</p>

Továbbhaladási feltételek

- Egyszerű nyelvi kapcsolat teremtése és a beszédhelyzetnek megfelelő 4-5 mondatos párbeszéd folytatása
- Ismert témákkal kapcsolatban kérdések feltevése, a feltett kérdésekre értelem szerinti egyszerű válaszok megfogalmazása
- Ismert témában, olvasott szöveggel, képpel, eseménnyel, vagy élménnyel kapcsolatban tanári segítséggel néhány összefüggő mondat elmondása
- Beszélgetés tanári és tanulói kérdések alapján egy olvasott szövegről
- Adott kérdések alapján szövegrészek kikeresése
- Egyszerű szavakból és rövid mondatokból álló tollbamondás írása

6. számú melléklet

- A tárgyalt témákkal kapcsolatban valóságos, vagy szimulált beszédhelyzetben
- Gondolatok kifejezése néhány mondatban és 6-8 mondatból álló rövid fogalmazás írása
- A tanult szókincs szavainak helyes leírása
- A főnevek nemének és számának felismerése
- Egyszerű igék kijelentő mód jelen idejének biztos alkalmazása
- Egyszerű igék felszólító módú alakja
- A tagadás formáinak ismerete
- 12 mondóka, közmondások és 3 versike elmondása
- 10 ének ismerete
- Rövid történetek, egy irodalmi prózakivonat, vagy egy 6-8 mondatos anekdota bemutatása

Német nyelv és irodalom a kisebbségi oktatással rendelkező magyarországi német iskoláknak

5-8 évfolyam

Célok és feladatok

A tanulók tudjanak:

- benyomásokról, érzésekről érdekesen, hatásos módon mesélni
- élményekről, eseményekről, különböző esetekről tényszerűen szóban és írásban tudósítani
- vitákon részt venni
- leírásokat, tudósításokat, interjúkat címszavak, vázlatok segítségével készíteni
- udvarias kifejezési eszközöket alkalmazni

A nyelvi nevelésnek ebben a szakaszában a szóbeli és írásbeli kommunikáció során egyre tudatosabb a nyelvtani szerkezetek alkalmazása, mely a nyelvhelyesség szintjét hivatott emelni.

A tanítási órákon feldolgozott különböző témájú szövegek szolgálják azon képességek fejlesztését, melyek alapján a tanulók az olvasottakat, látottakat, hallottakat összefoglalják, röviden elmesélik és egyéni véleményt alkotnak.

Könyvekből, folyóiratokból és médiákból nyert információkkal bővítik látókörüket, és megtanulják, hogyan lehet a nyert adatokat adott beszélgetési témákhoz kapcsolni.

Elbeszélő művek (mesék, elbeszélések, tanmesék, anekdoták, rövid történetek, mondák) megértésével az olvasás gyakorlása mellett, a szókincs kreatív felhasználásával történeteket alakítanak át, újakat találnak ki.

Az életvitelről, kultúráról, iskoláról, szabadidőről, hazánk társadalmáról, a magyarországi németek településeiről és a német nyelvi országokról szóló szövegek egymás megértését, a különböző kultúrák megismerését szolgálják és azt, hogy párhuzamot tudjanak vonni, őket érintő problémákban életkoruknak megfelelően állást tudjanak foglalni.

A költeményekkel, az érzelmi nevelés előtérbe helyezése mellett, az értelemszerű, kifejező olvasást, a helyes kiejtést, és ismert közösség előtt (barátok, osztály, iskola) az előadásmódot gyakoroljuk.

A magyarországi német irodalomból vett műveknek identitásformáló szerepük van, melyet érdekes elbeszélések dramatizálása tesz élményszerűvé.

5. évfolyam

Éves óraszám: 185

Belépő ismeretek és készségek

Beszédértés és beszéd

- Hétköznapi beszédkommunikációs helyzetekben való eligazodás
- Udvariassági beszédformák
- Megértés tanúsítása, állásfoglalás kifejtése
- Mesélni magunkról
- Tájékozódni és másokat tájékoztatni
- Különböző szerepekben cselekedni és beszélni

Olvasás, szövegértés

- Információt tartalmazó szövegek olvasása és megértése (aktuális, autentikus szövegek, prospektusok, ifjúsági magazinok cikkei, stb.) és azokról röviden tudósítani, beszélni
- Irodalmi szövegek olvasása és megértése (versek, elbeszélések, mesék, mondák) az olvasottakról beszámolni
- A gyermekek korának megfelelő hétköznapi és gyakorlati szövegek feldolgozása
- Szótárhasználat

Írás és íráshasználat

- Személyes élmények és kitalált történetek leírása
- Képsorokról mesélni
- Képes történetekről fogalmazás készítése
- Saját élmények leírása
- Mesék, történetek befejezése
- Írásbeli kapcsolatok teremtése hétköznapi helyzetekben (levélírás, meghívók írása, stb.)
- Szótárhasználat

Témakörök	Tananyag
Az otthon (lakóhely, lakás, környezetünk)	<p>Lakóhelyünk – lakóhelyünk bemutatása</p> <p>A mi házunk, a mi lakásunk – Házunk, lakásunk bemutatása A lakás A lakás átrendezése, költözködés A család élete a városban és falun - különbségek szintes-, emeletes ház, tömblakás, családi ház Vásárlási, sportolási és kulturális lehetőségek összehasonlítása városi és vidéki viszonylatban Rokoni kapcsolatok</p>

	Családi ünnepek, egyházi ünnepek – ajándékozás, ételek Közös és egyéni tevékenységek a ház körül
Az iskola	Iskolai élet falun és a városban Az iskola épülete Az osztályterem, a tanári, a tornacsarnok, stb. berendezési tárgyai Az órarend, tantárgyak, délutáni foglalkozások Közös tevékenységek (papír- és vasgyűjtés, osztálykirándulás, iskolai ünnepek) Elbeszélések, olvasmányok az iskolai életről
Munka és szabadidő	Információk gyűjtése különböző foglalkozásokról – régi szakmák, mesterségek lakóhelyünkön A család, a rokonság és a család barátainak foglalkozása Munkahelyek és berendezésük Munkalehetőség lakóhelyünkön Házimunka Munkamegosztás a családban Bevásárlás (élelmiszer, ruházat, játékok) Kerti és szántóföldi munka A virágoskert, konyhakert, gyümölcsös A szabadidő tervezése Sport, játék, pihenés, Gyermekjátékok régen
A természet, természetvédelem, környezetvédelem	Beszélgetés az időjárásról Az évszakokra jellemző időjárás – Ruházat, öltözék régen és ma (népviselet) Az égtájak, égitestek, (Nap, Hold, csillagok, bolygók) Az ember a természet rombolója – ezzel kapcsolatos észrevételek Természetvédelem, környezetvédelem Mit tehet az ember a természetért, a környezetért? Lehetőségek számbavétele – természet- és környezetvédelmi projekt
A közlekedés	A járművek A legfontosabb közlekedési szabályok Kirándulás busszal, autóval, vonattal Osztálykirándulás Menetrend, jegyváltás Indulás, érkezés, információkérés Udvarias közlekedés Baleset, Első segély
Nemzetiségünk életéből	Olvasmányok a magyarországi nemzetiségek történelméből A lakóhely lakóinak etnikai hovatartozása, különbségek az egyes nemzetiségek között Nyelvhasználat a családban A német nyelv használata otthon és az iskolában A magyarországi németek helyi népszokásai, hagyományai: advent, karácsony, újév, húsvét, farsang A szokások rövid leírása Ajándékok készítése Közös tevékenységek: karácsonyfa – díszítés, tojásfestés, farsangi jelmezek készítése, újévi versek tanulása Kulturális örökségünk megismerése: történetek, mesék, dalok,

	táncok, játékok, mondások)
Népköltészet, irodalom	Kiszámlók, mondókák, találós kérdések, népi szólás - mondások Versek, dalok, elbeszélések, mesék, olvasmányok a német irodalomból.
Az ige	Az igék jelentése: cselekvés, történés, létezés / állapot Az igék szótári alakja: Infinitiv, Imperfekt, Partizip Perfekt A személyragok (személyes névmások) Eltérő ragozású igék jelen időben (Umlaut, Brechung) Visszaható igék (visszaható névmások) Felszólító mód – tőhangzóváltós igék felszólító módja (Brechung, Umlaut) A leggyakoribb gyenge és erős ragozású igék Az elbeszélő múlt idő (Präteritum) Präsens és Perfekt a szövegben Jövő idő (Futur): werden + Infinitiv Az igeidők áttekintése
A főnév	A főnevek jelentősége. A helyesírás (ismétlés) Főnevek névelőkkel és birtokos névmásokkal Alaptípusok egyes és többes számban Szótárhasználat A főnevek egyes és többes számú alany, tárgy, birtokos és részes esete Főnév + ige egyeztetés. Ige párok mint pl.: stellen – stehen, stb. Leggyakrabban használt igevonzatok, mint pl.: sich freuen auf / über, Elöljárószók

Továbbhaladási feltételek

A tanulók tudjanak:

- Élményekről mesélni
- Egyszerű kívánságokat, kéréseket kifejezni, megfogalmazni
- Egyszerű utasításokat adni, felszólítani
- Ismert témákban hosszabb párbeszédet folytatni
- Olvasott szöveg tartalmát röviden elmesélni, képekről, dolgokról röviden beszélni
- Megfelelő szó - és mondathangsúllyal tartalmilag tagoltan olvasni és a szöveghez kérdéseket feltenni
- Egy lexikailag ismert, felolvasott, vagy elolvasott szöveget megérteni
- Meghívót, karácsonyi - húsvéti lapot írni
- Írásban bemutatkozni, rövid levelet írni
- Megtörtént dolgokról, észrevételekről 3-4 egyszerű mondatot írni
- A tárgy- és részes esetet, az erős főnevekkel mondatban alkalmazni az előljáró szók után is
- Az igék Präsens és Perfekt alakjának biztos alkalmazása
- Egyszerű melléknevek fokozása (Positiv és Komparativ) a „dieser” mutató névmás alany, tárgy- és részes esetének ismerete és alkalmazása
- Egyszerű kérdő- és birtokos névmások ismerete
- Bővített mondatok képzése összetett állítmánnyal
- 3 további vers, 4 új dal és 10 új közmondás megtanulása

6. évfolyam

Éves óraszám: 185 óra

Belépő ismeretek és készségek

Beszédértés és beszéd

- Hétköznapi beszédhelyzetek feldolgozása
- Beszélgetésben való részvétel - megnyilatkozás és ellentmondás
- Hétköznapi témák szakszókinccse
- Tájékozódás és élmények elmesélése
- Tárgyak, állatok, személyek leírása, személyek jellemzése

Olvasás és szövegértés

- Szakszövegek olvasása és megértése (eredeti aktuális szövegek, prospektusok, cikkek ifjúsági lapokból stb.).
- Reális és fantasztikus történetek, mesék, viccek és anekdoták olvasása és tartalmi megértése, valamint az ezekről társalogni
- Mondások, nyelvi játékok, költemények, fantasztikus történetek feldolgozása
- Az olvasás megkedveltetése a gyermek korának megfelelő ifjúsági könyvekből vett kivonatokkal

Írás és írásbeli kifejezés

- Átélt vagy kitalált események leírása
- Személyek jellemzése, állatok leírása
- A mindennapi szituációkban írásbeli kapcsolatok teremtése, levelek írása
- Saját vélemény kifejezése

Nyelvhasználat, helyesírás

- A tárgy- és részes eset alkalmazása mondatban erős főnevekkel, elöljárószók után is
- A melléknév ragozása a határozatlan névelő után, kivéve a birtokos esetet
- A „viel, man, es” határozatlan névmások
- Igék Präsens és Perfekt időkbén
- Tanult igeidőkbén az elváló és nem elváló igék használata
- A módbeli segédigék jelen idejű alakja
- Az egyszerű melléknevek fokozása (alapfok, közép fok)
- Az egyszerű kérdő névmások Akkusativ és Dativ alakjának ismerete
- A leggyakoribb módbeli segédigék ismerete
- Bővített mondatok összetett állítmánnyal

6. számú melléklet

- A bővített mondat szórendje

Téma körök	Tananyag
Gyermekek a földkerekségen	Hétköznapi élet a különböző országokban Oktatás, életkörülmények, étkezési szokások, szociális körülmények Ünnepek, ünneplés a különböző országokban (beiskolázás, szüret, betakarítás, Mikulás - ünnep, advent, karácsony, húsvét, pünkösd) Azonosságok és különbségek a népszokásokban Az ünnepekkel kapcsolatos népszokások - Étkezési szokások (Magyarországi német ételek)
Munka, szabadidő, kultúra	Ipar és mezőgazdaság Magyar – külföldi közös vállalkozások Új foglalkozási ágak, foglalkozások Napi szükségletek, vásárlás, különböző áruajták Sport, szórakozás, színház, könyvek, zene Utazás belföldön, és külföldre Külföldi tájak, építészet és kultúra külföldön Információk gyűjtése a német nyelvű országokról A témához kapcsolódó cikkek német nyelvű gyermekújságokban Magyarországi német írók meséi, művei
Hírközlés	Sajtó, rádió, televízió Cikkek gyermek – és ifjúsági újságokból, magazinokból Rádió- és televízió programok Posta, levelezés, távirat, telefon, telefax Képeslap, Bélyeg, Újság vásárlása - dialógusok Levélírás – levél, távirat feladása, telefonálás Technika: számítógép, mobiltelefon
Egészségügy, egészség	Betegségek – gyógyítás, belső szervek Háziorvos, fogorvos, kórház Egészségügyi ellátás, gyógyszertár Az orvosnál, fogorvosnál, gyógyszertárban - párbeszéd Babonás hiedelmek régen Egészséges életmód Környezetünk
Nemzetiségünk életéből	Események a Magyarországi németek történelméből, földrajzi – történelmi aspektusból. A falun és városban élő magyarországi németek élete napjainkban A magyarországi németek betelepülése és letelepedése lakóhelyünkön Német településnevek, régi és új utca- és folyónevek a településen
Népköltészet, irodalom	Magyarországi német szerzők meséi és művei Elbeszélések és szemelvények a német gyermek- és ifjúsági irodalomból A tanulók korának megfelelő versek.
Az ige	Igeidők: Perfekt, Plusquamperfekt, Futur; erős, gyenge és vegyes ragozású igék A Perfekt és a Präsens használata az összetett mondatokban

6. számú melléklet

	Elváló és el nem váló igekötős igék A módbeli segédigék jelen idejű ragozása
A főnév és a melléknév	A főnév alakjai, és a négy eset használata Egyes szám, többes szám, ige és melléknév a főnév mellett A főnév helyettesítése személyes névmással Melléknévképzés
Névmások	Személyes névmások Kérdő névmások Határozatlan névmások "viel, man, es"
Az előljárók	A leggyakoribb tárgy- és részes esettel álló előljárók: für, über, von, aus, zu, bei usw.
A mondat	Az összetett mondatok, wenn és als ; denn és weil kötőszavakkal

Továbbhaladási feltételek

- Ismert és tárgyalt témákban rövid párbeszéd folytatása
- Nyelvtanilag és lexikailag ismert szövegek folyékony olvasása
- Megfelelő szó- és mondathangsúlyos olvasás és a szöveghez kérdésfeltevés
- Kérdésekre adott válasszal a szövegértés bizonyítása
- Személyek szóbeli és írásbeli jellemzése
- Személyes levél írása és annak minimális formai követelményeinek ismerete
- A tárgy és részes eset alkalmazása a mondatokban erős főnevekkel
- A melléknév határozatlan névelő utáni helyes használata, kivéve a birtokos esetet
- A "viel, man, es" határozatlan névmások alkalmazása
- Az igeik Präsens és Perfekt idejének biztos alkalmazása
- Az elváló és nem elváló igék használata tanult igeidőkben
- A módbeli segédigék jelen idejű alakjának biztos alkalmazása
- Egyszerű melléknevek fokozása (Pozitív, Komperativ), összehasonlítás
- Bővített mondatok képzése állítmánnyal
- 3 további vers és 4 új ének ismerete

7. évfolyam

Évi óraszám: 185

Belépő ismeretek, készségek

Beszédértés, beszéd

- Beszédfordulatok alkalmazása a beszédhelyzetnek megfelelően
- Beszélgetés a család, iskola, utazás, vásárlás, kultúra, sport, szabadidő, természet, ünnepek témákban
- A saját vélemény indoklása
- Beszélgetés különböző partnerekkel egy megadott témáról
- Helyes hanglejtéssel kérdések alkotása
- Interjú előkészítése és levezetése
- Az udvarias beszéd nyelvi és nem-nyelvi eszközeinek alkalmazása

Olvasás, szövegértés, szövegalkotás

- Egyszerű irodalmi szövegek megértése szótárak, kézikönyvek segítségével
- Egy olvasott szöveg, hallott történet, látott film összefoglalása, röviden történő elmesélése
- Tájékoztató szövegek, plakátok ismertető jegyeinek, képek funkcióinak ismerete céljuk, eszközeik, az emberekre gyakorolt hatásuk felismerése és megítélése
- A feldolgozott irodalmi olvasmányok közötti különbségek, fontos műfaji ismertetőjegyek felismerése
- Elbeszélések, mondókák átalakítása, modernizálása
- Néhány magyarországi német író életének és munkájának megismerése
- Információk gyűjtése a németnyelvű országokról országismereti szövegek, média segítségével
- Tájékozódás a könyvtárban

Írás, írásbeli nyelvhasználat

- Írásbeli munka készítése a saját tapasztalatokról, élményekről, kívánságokról, eredményekről
- Leírás készítése emberekről, állatokról, tárgyakról, eseményekről
- Tudósítás iskolai, osztály- eseményekről, rendezvényekről
- A hivatalos levél formai, tartalmi jegyeinek ismerete

Nyelvismeret és helyesírás

A nyelvi ismereteket nem elszigetelten, hanem a kommunikáció keretén belül közvetítjük. Az ismeretek egy nyelvi rendszert alkotnak, melyek a megértést szolgálják.

- A részes esettel álló visszaható igék
- Az igék vonzatai és használatuk
- A módbeli segédigék jelen, elbeszélő múlt, és összetett múlt időben; szerepük önálló igeiként

6. számú melléklet

- A főnév és a melléknév ragozása
- A névmások és alkalmazásuk
- A tanult kötőszavakkal összetett mondatok alkotása
- A különböző mondat szerkezetek szórendje
- Ismert szókincs hibátlan írásbeli használata

Témakörök	Tartalmak
Kapcsolat más emberekkel és más országokkal	Országismereti szövegek, prospektusok, filmek segítségével betekintés más emberek életébe A vendégbarátság Magyarországon és más országokban
Tanulói levelezés	Az iskola partner- és cserekapcsolatai Különböző partnerekkel adott beszédhelyzetben kommunikálni
Iskolai élet külföldön	Külföldi iskolák A magyar és a külföldi gyerekek érdeklődési köre
Utazás	Turisták Magyarországon Az utazással kapcsolatos játékos riportok Bel- és külföldi utazási lehetőségek, választott közlekedési eszközökkel Egyéni vagy társas utazás családdal és iskolával Egy utazás tervezése Az egyéni, ill. társas utazás előnye és hátránya Az utazási irodában Az utazási kellékek kiválasztása, megvásárolása Egy utazás előkészítése: becsomagolás, élelmiszercsomag
Kerékpártúra	Kerékpár, felszerelés A közlekedési szabályok, balesetmentes utazás
Utazás vonattal	A pályaudvaron: a peron, vágány, csomagmegőrző, menetjegy, helyjegy, tájékozódás a menetrendben, indulás, érkezés, csatlakozás, közvetlen vonat, átszállás, érdeklődés, pontos információszerzés, utasítások értelmezése (turistatérkép, várostérkép)
Posta és takarékpénztár	Formanyomtatványok és szerepük Levelek, táviratok és csomagok feladása
Levél	Magánlevelek, a hivatalos levél ismertető jegyei (levélforma, megszólítás, felépítés, befejezés) Mintalevél egy nyári tábor, egy ifjúsági szálló, egy utazási iroda, egy vevőszolgálat számára Kérések, panaszok, igazolások különböző helyzetekben Udvariassági formák
Postai illeték	Levélbélyegek, okmánybélyegek A posta szolgáltatásai: képeslapok, újságok, folyóiratok, szerencsejátékok
Bank	Betétkönyv, pénzváltás, átutalás, kamat
Foglalkozások	Kézművesek a saját lakóhelyen, munkájuk, néhány szerszám Szolgáltatások: fodrász, kozmetikus, varrónő, cipész, bejárónő, rendőr, stb. Hivatalnok, postás, vasutas
Házépítés	Az építkezésen: kőműves, ács, bádogos, tetőfedő, üveges, víz-, gáz-, fűtésszerelő, burkoló, asztalos Szerszámok, anyagok, a munkafolyamatok egyszerűsített formában, Költségek, hitel, részletfizetés
Bevásárlás	A szaküzletekben: elektromos, számítógép, cipő, zene, játék, ...

	Az eladók munkája A kereskedők és a vevők viselkedése
Múzeumok	Kiállítások, múzeumok, helytörténeti múzeumok meglátogatása A kortárs művészek művei
Könyvtár	A saját nemzetiség és más kisebbségek kultúrája Németóra az iskolai könyvtárban Könyvtárlátogatás - könyvtárhasználat
Média	Egy tv-program kiválasztása Gyermekműsorok A média műsorpolitikája
Színház	Tájékoztató szövegek: plakátok, reklámok és céljaik Színházlátogatás
Sport	A darabban szereplők jellemének alakulása, fejlődése Testnevelésóra, sport az iskolában, a saját lakóhelyen Sportágak: egyéni, páros, csapat A sport és az egészséges életmód Sportlétesítmények Lehetőségek a városban és vidéken Olimpiai játékok, világbajnokságok
Népköltészet és irodalom	
Költészet	A kiválasztott költők rövid életrajza és néhány verse, líra, tájleíró líra, epikus költészet
Ifjúsági könyvek	Tallózás a gyermek- és ifjúsági irodalomban A történet kora, társadalmi háttere Egy részlet önálló és közös olvasása A cselekmény, a szereplők cselekvése A szövegek tagolása
Nyelvismeret, helyesírás	
Az ige	
A visszaható ige	Részes esettel (Ich wasche mich. Ich wasche mir die Hände.)
A igék vonzatai	Viszonyzóval és a nélkül Egy vagy két vonzattal (pl. es gibt, sprechen mit/über, stb) A funkciójuk megértése
A módbeli segédige	Önálló igei használatban is
A főnév	Erős gyenge és rendhagyó ragozása A birtokos szerkezet A tulajdonnevek birtokos esetben
A melléknév	Rendhagyó fokozása, ragozása
A névmás	
A visszaható névmás	Tárgy és részes esetben
A határozatlan névmás	Ragozható és nem ragozható Összehasonlítás a határozatlan számnévvvel (Das ist nicht viel. Der Film hat vielen gefallen.)
A vonatkozó névmás	A vonatkozó és mutató névmás közötti különbség: hangsúly, alkalmazás, szórend Közmondások gyűjtése

6. számú melléklet

A vonatkozó mellékmondat	A vonatkozó névmások szóbeli és írásbeli alkalmazása Jelzői funkcióban (Das Buch, das du mir geschenkt hast,...) Az alany, vagy a tárgy helyettesítőjeként (Wer nicht kommt zur rechten Zeit, ... ; Was du heute kannst besorgen, ...)
A mellérendelő összetétel	0 pozícióban álló kötőszók (und, sondern, oder, denn, aber) Mellékmondatok "denn2 és "weil" kötőszókkal 1-es pozícióban álló kötőszók (darum, deshalb, deswegen (Er ist krank, darum geht ...) "also", "so" (Er passt nicht auf, als...) "trotzdem", "dennoch"(Er hustet sehr, trotzdem...)

Továbbhaladási feltételek

- A kibővített szókincs alkalmazása
- Köznapi témákról önálló beszélgetés
- Ismeretlen irodalmi vagy tényközlő szöveg értelmes, helyes tempóban és hangsúllyal történő olvasása
- A saját gondolatok szóban és írásban való kifejezése
- Szövegek, levelek leírása időrendi és logikai sorrendben
- Írásbeli munkákban a kibővített szókincs és a tanult nyelvi ismeretek alkalmazása
- Az év folyamán további három költemény megtanulása
- A módbeli segédigék jelen, egyszerű és összetett múlt időben való alkalmazása
- A tanult vonzatos igék használata
- A főnevek ragozása
- A tanult kötőszavakkal mellé- és alárendelő mondatok alkotása

8. évfolyam

Évi óraszám: 185

Belépő ismeretek, készségek

Beszédértés és beszéd

- Érdeklődés, tanács-kérés
- Beszélgetés folytatása kis csoportban vagy egyénileg a tanuló életkorának megfelelő témákban különböző korú és foglalkozású partnerekkel
- Szóbeli beszámoló benyomásokról, érzésekről hatásos módon
- Vitavezetés és részvétel abban egyszerű formában
- Beszédfordulatok gyűjtése pro és kontra és azok megfelelő helyen való alkalmazása

Olvasás és szövegértés

- Ismeretlen szöveg szótárak segítségével történő önálló feldolgozása és megértése
- Véleményt alkotása olvasmányokról, a látottakról, hallottakról
- Epikai művek fajtájának felismerése, problematikájának, tanulságának megfogalmazása
- Szövegfeldolgozás dramatizálással, rövid jelenet bemutatásával
- Ismert költemények, balladák értelem szerinti olvasása, előadása
- A tanult versek kifejező elmondása
- A szereplők jellemezése viselkedésük alapján

Írás, írásbeli nyelvhasználat

- Leírást készítése címszavak vagy vázlat alapján
- Életrajz írása részletes és táblázatos formában

Nyelvismeret és helyesírás

A nyelvi ismereteket nem elszigetelten, hanem a kommunikáció keretén belül közvetítjük. Az ismeretek egy nyelvi rendszert alkotnak, melyek a megértést szolgálják.

- A Futur II kivételével az ige minden ideje kijelentő, felszólító és feltételes módban, szenvedő szerkezetben jelen és elbeszélő múlt időben
- Az igék vonzatai
- A melléknév teljes ragozása, fokozása, összehasonlítás
- A mondatrészek (alany, állítmány, bővítmények)
- A kötőszavak utáni szórend

Témakörök	Tartalmak
Képzési kínálat Magyarországon: iskolatisípusok	Iskolaszervezet Típusok: általános iskola, gimnáziumok, technikumok, szakközépiskolák, szakiskolák, középiskolák kisebbségi nyelvoktatással, főiskolák, egyetemek Képzési idő, vizsga, kollégium, diákotthon A német nyelvvismeret iskolán kívüli fejlesztésének lehetőségei

6. számú melléklet

Pályaválasztás, tanulmányok	Pályaorientációs kérdések Továbbtanulási lehetőségek: információ szerzés keresett, érdekes foglalkozásokról
Kommunikáció: ütközés, kívánságok, meggyőződés	Különböző beszédzándékok Tegeződés, magázódás Képregények és autentikus szövegek beszédfordulatai Állásfoglalás Ellenvélemény figyelembevétele Szembesítés
Vita	Meghatározott vitatémához kifejezések gyűjtése Elhárítás, beleegyezés Eldöntendő, kiegészítendő kérdések alkotása, rákérdezés Félreértés és nem-értés Saját szemlélet megindokolása, megvédése példákkal, tényekkel
Tudósítások, riportok	Magyarország földrajzi helyzete Magyar tájak, természetvédelmi parkok, városok, övezetek Mezőgazdaság, ipar, vállalkozás, kereskedelem Látványosságok, műemlékek, műemlékvédelem A nagyvárosok infrastruktúrája
Budapest főváros	az ország kulturális központja: iskola, színház, múzeum, kiállítás A gyógyfürdők városa A kormány, a parlament Úticélok, történelmi, kulturális örökség A magyar vendégszeretet
Idegenforgalom Magyarországon	Szakácsművészet, népművészeti programok A német kisebbség élete, szokásai a tanuló saját lakóhelyén, a környéken, az országban Ma is élő hagyományok: Márton-nap, farsang, betlehemes játék, tojásfestés, barka-, ételszentelés, stb. Kapcsolat más vidéken élő fiatalokkal, baráti körökkel
Megnyilatkozás köznapi témákban	Köszönet-nyilvánítások, hirdetések feladása Kérés, parancs, panasz Kérvényezés A hivatalos levél: fejléc, megszólítás, befejezés
A kisebbségek érdekképviselője	A kisebbségek kötelességei és jogai Magyarországon Az országos önkormányzat és tevékenysége A települési kisebbségi önkormányzatok és munkájuk A német kisebbség újságban, folyóiratban, naptárban
Táplálkozás és egészség	A magyar konyha, ételkülönlegességek Ételreceptek Az ünnepi menü Az ünnepi asztal megterítése, díszítése Vendégek meghívása, fogadása Fogadás rendezése, meghívók írása Gyümölcs, zöldség, vitamin, biotermék A fogyókúra és veszélyei Magyarországi német ételkülönlegességek
A németnyelvű országok	A nagymama konyhája Földrajzi adottságok Németország, Svájc, Ausztria, Liechtenstein, Luxemburg

6. számú melléklet

Látnivalók külföldön	Az idegenvezető Tájak és városok Útiélmények Diákcsere Más országok, népek szokásai
Tényközlő szöveg Az életrajz	Tájékoztató szövegek, tudósítások, hírek, riportok, interjúk Tartalmi és formai különbségek a részletes és táblázatos életrajz között A személyek külső tulajdonságai (mással összehasonlítva is) Személyek jellemezése szokásaik, cselekvésük, viselkedésük alapján A pozitív és negatív tulajdonságok (rokon értelmű és ellentétes értelmű szavak használata)
A kortárs irodalom	Forma, rím, művészi eszközök (hasonlítás, metafora, költői kérdés érzelmek költői kifejezése: öröm, bánat, szerelem, részvét, felháborodás) Anekdoták, rövid történetek, elbeszélések, utópisztikus mesék Az életkornak megfelelő költemények
Elbeszélő szövegek ifjúsági könyvekből	A megfelelő könyvek kiválasztása, kivonatok Novellák vagy részletek Cikkek ifjúsági folyóiratokból A cselekmény lefolyása, kifejezési eszközök A szereplők cselekvése és fejlődése
A magyarországi német irodalom	Humoros, satirikus elbeszélések a magyarországi németek életéből: lakás, ruházat, foglalkozás, szokás, ünnep A színdarab, egyfelvonásosok
Nyelvismeret, helyesírás:	
Az ige	A cselekvő ragozás, kijelentő mód a tanult igeidőkben
Régmúlt idő	Használata
Szenvedő szerkezet	A jelen és a múlt idő A passzív ragozás funkciója
A feltételes mód	A jelen és múlt idő, a körülírt forma is
Kötőszavak alárendelő mellékmondathoz:	
Időhatározói	Wenn, als, bevor, seit(dem), sobald, solange, nachdem, während
Módhatározói	weil, sowie, ohne, dass, ob, obwohl Jelentésük, funkciójuk
A mondat	Minden mondatfajta használata
Az alárendelő mellékmondat	A fő- és mellékmondat Részmondatok kötőszavakkal A szórend
Időhatározói mellékmondat	Egyidejűség, elő- vagy utóidejűség megértése
A feltételes mellékmondat	Mindkét igeidőben "wenn" kötőszóval és a nélkül képezni
A célhatározói mellékmondat	A damit, um ... zu szerkezetek (a magyar nyelvhasználatától való eltérések tudatosítása)

Továbbhaladási feltételek

6. számú melléklet

- Kb. 2000 szót aktív használata
- A tanult szókincset hibátlanul írásbeli alkalmazása
- Köznapi témáról irodalmi német nyelven beszélő partner megértése és válaszadás a kérdésekre
- Német nyelven kapcsolat teremtése, kívánság kifejezése, tájékoztatást adása
- Állásfoglalás
- Érthető beszéd
- A régmúlt idő használata
- A cselekvő és szenvedő ragozás közötti különbség ismerete
- A feltételes mód jelen és múlt idejének, a "würde" és főnévi igeneves szerkezet használata
- Az und, aber, oder, sondern, denn, darum, deshalb, dann, dass, weil, ob, als, wenn kötőszavak alkalmazása
- A bővített és összetett mondat szórendjének használata
- Szövegek érthető, értelemszerű hangsúlyozással történő folyékony olvasása
- Egyszerű szövegek megértése szótár, kézikönyv, lexikon segítségével
- Beszámoló és vélemény nyilvánítás olvasmányélményekről
- Költemények hatásos előadása
- Saját gondolatok írásban való kifejezése
- Személyek leírása, jellemzésük viselkedésük alapján a tanulót magát is beleértve
- A magánlevelek tartalmi és formai jegyeinek ismerete és alkalmazása
- Tudjon kijelenteni, kérdezni, tájékozódni és tájékoztatni
- További három költeményt ismerete

*Német nyelv és irodalom***Hagyományos nyelvoktató forma****Fejlesztési feladatok****1. Beszédértés**

1-4. évfolyam	5-6. évfolyam	7-8. évfolyam
Egyszerű megnyilatkozások, kérdések és feleletek megértése és arra való reagálás a következő témakörökben: család, lakás, iskola, napirend lakóhely, közlekedés, környezet, vásárlás, egészség. A német nemzetiség életéből vett rövid történetek.	Egyszerű megnyilatkozások, kérdések és feleletek megértése és arra való reagálás a következő témakörökben: egészség, család, szabadidő munka, étkezéstörténetek a német nemzetiség életéből és a német irodalomból.	A köznyelvi beszéd megértése a következő témakörökben: család, oktatás, szabadidő, kultúra, sport, utazások, média, szolgáltatások egészségvédelem, környezet és környezetvédelem, országismeret, német nemzetiség jogai és kötelességei. Tartalmak, közlések, információk hallás utáni megértése, reagálás azokra.

2. Beszédkészség

1-4. évfolyam	5-6. évfolyam	7-8. évfolyam
Egyszerű kijelentések, kérdések, kívánságok, kérések megfogalmazása. Köszönés, búcsúzkodás, bemutatkozás formai elemeinek pontos ismerete és használata. Egyszerű felvilágosítás, információadás és kérés szófordulatainak alkalmazása. Ismert témáról, képről néhány mondat mesélése. Képek, illusztrációk segítségével rövid történetek, mesék előadása, dramatizálása. Versek, dalok, rövid mesék, mondókák, nyelvi játékok memorizálása.	Bekapcsolódás párbeszédbe, élmények elmesélése egyszerű mondatokban. 10 közmondás és mondóka, valamint 5 vers memorizálása, néhány anekdota elmesélése.	Beszélgetés, vitázás különböző partnerekkel, egyszerű, összefüggő fordulatokkal az 1. pontban megadott témakörökben. Élményekről és tapasztalatokról egyszerű mondat szerkezetek alkalmazásával beszámolni. Informálódni, kérdezni, kívánságokat kifejezni, felvilágosítást adni. Helyes kiejtés és hangsúlyozás tudatos alkalmazása.

3. Olvasásértés

1-4. évfolyam	5-6. évfolyam	7-8. évfolyam
<p>Hangos olvasás jó ritmusban, helyes kiejtéssel és hangsúlyozással. Egyszerű szövegekből információk nyérése és visszaadása. Új szövegkörnyezetben az elsajátított szavak felismerése, megértése. Az értő olvasás fokozatos elsajátítása.</p>	<p>Az első pontban megadott témakörök szövegeinek feldolgozása, különös tekintettel a német nemzetiség életmódját bemutató történetek értelmezésére. Folyékony, helyes, kifejező olvasás fejlesztése.</p>	<p>Ismert és ismeretlen szöveg folyamatos, helyes hangsúllyal történő olvasása. A már meglévő lexikai tudás használatával az olvasott szöveg összefoglalása, a tartalmi elemekről vélemény formálása. Hosszabb szövegek esetén a lényeg kiemelése. Német versek, elbeszélések olvasás utáni értelmezése. Magyarországi német szerzők rövid műveinek megértése, tartalmuk, mondanivalójuk értelmezése a német nemzetiség életéről és kultúrájáról kialakult kép gazdagítása céljából.</p>

4. Írás

1-4. évfolyam	5-6. évfolyam	7-8. évfolyam
<p>Az alapszókinccs szavainak helyes írása. Mondatok és rövid összefüggő szövegek másolása, diktálás és hallás utáni leírása. Minta alapján több mondatból álló, összefüggő szöveg írása pl. üdvözlő lap, bemutatkozás.</p>	<p>Képleírás, kép történetének megfogalmazása írásban. Egyszerű nyomtatvány kitöltése. A német helyesírás szabályainak ismerete és alkalmazása.</p>	<p>Az 1. pontban felsorolt témakörökkel kapcsolatos gondolatok kifejezése írásban. Fogalmazás, beszámoló, levélírás a szövegszerkesztési formák betartásával. Élménybeszámoló írása az önállóan olvasott irodalmi művekből. A nyelvhelyesség és a helyesírás szabályainak alapos ismerete és alkalmazása. Egyszerűbb szövegek fordítása szótár segítségével.</p>

Német hon- és népismeret

Nemzetiségi és nyelvoktató iskolák számára

1-4.. OSZTÁLY 18 ÓRA/ÉV

5.-8. OSZTÁLY 37 ÓRA/ÉV

Célok és feladatok:

A múlt megismerésével a tanulók azonosságtudatának kialakítása és jövőképünk formálása.

A tanulók ismerkedjenek meg a magyarországi németek legfontosabb hagyományaival, életmódjával és kultúrájával.

Tiszteljék a magyar nép, valamint az országban élő más kisebbségek kultúráját, ismerjék fel a népek közötti kapcsolódási pontokat.

A tanulók ismerkedjenek meg a magyarországi németek nyelvjárásaival, értékeikkel.

A németajkú lakosság történetének tanulmányozása a magyar államalapítástól a mostani ezredfordulóig.

Az interkulturális tanulás segítségével rávilágítunk a nyelvi és kulturális sokszínűség előnyeire és a saját, valamint más kultúrák megbecsülésére nevelünk.

Irodalom:

Geschichte und Gegenwart, Brauchtum und Sprache; Arbeitsmaterialien für den Unterricht an deutschen Nationalitätenschulen in Ungarn.

Herausgeber Landesselbstverwaltung der Ungarndeutschen (LdU)

1-4. évfolyam

Az általános iskola alsó tagozatában a nemzetiségismereti/népismereti tartalmak közvetítése kizárólag cselekvésközpontú. Ne tanítsunk adatokat, meghatározott ismereteket, többnyire a megismerés legyen a fő szempont. A tartalmak integrálhatóak a német és a többi tantárgyba (pl. ének-zene, technika, tánc, művészeti nevelés). Ebben a korban az integráció motivációs lehetőséget biztosít.

A tanulók

nyerjenek betekintést a magyarországi németek jelenébe és múltjába élmények alapján, szerezzenek alapvető ismereteket elődeik életéről és mindennapi munkájáról;

ismerkedjenek meg néhány szokással és tudjanak a nyelvjárás és az irodalmi nyelv létezéséről;

gyűjtsenek nyelvjárási szavakat és ismerjék a német nyelv változatait saját szintjükön;

tanuljanak dalokat, mondókákat, játékokat (a) és ismerjék meg a népköltészet értékét és szépségét;

ismerjék meg őseik kultúráját a hagyományok játékos felelevenítésén keresztül;

barkácsoljanak tárgyakat, ismerjék használhatóságukat és ismerjék fel a hagyományápolás fontosságát.

1. évfolyam

évi 18 óraszám

Belépő tevékenységformák:

A rokoni kapcsolatokat kifejező szavak megismerése.

Tárgyak, személyek leírása.

A lakóhely fontosabb épületeinek megismerése, növények és virágok megnevezése.

Népköltészeti alkotások megtanulása.

Témakörök	Tartalmak
A család és családtagok	Bemutkozás, üdvözlésformák. Rokoni kapcsolatok megnevezése, esetleg nyelvjárásban is. Személyek és tárgyak külső jellemzőinek leírása, pl. fotók alapján. A családtagok ábrázolása játékos formában.
Élet a családban	A fontosabb bútordarabok, használati eszközök megnevezése, esetleg nyelvjárásban is. Egyszerű, rövid mondatok a családtagokról. Házimunkák.
Az otthon, a környezet, háziállatok	Virágok, zöldségfélék a kertben, háziállatok nevei, esetleg nyelvjárási megfelelőik. Évszakok, hónapok, napok megismerése. Napirend.
Élet a városban és falun	A település ismert épületeinek meglátogatása: templom, tájház, stb.
Népköltészet	Mondókák, dalok állatokról és természeti jelenségekről. Az év ünnepeihez kapcsolódó mondókák, dalok. Gyermekjátékok, egyszerű táncok, népdalok.

6. számú melléklet

<u>Témakörök</u>	<u>Kompetenciák</u>
A család és a családtagok	A társadalmi érintkezéshez szükséges kommunikációs szándékok 4óra
Élet a családban	A használati eszközök megnevezése nyelvjárásban is- információcseréhez kapcsolódó kommunikációs szándékok 3 óra
Az otthon, a környezet, házi állatok	Információkérés, információadás 3 óra
Élet a városban és falun	Dolgok, személyek megnevezése. 3 óra
Népköltészet	A hagyományok játékos felelevenítése, a népköltészet értékeinek megismertetése 5 óra

A továbbhaladás feltételei:

A tanév végére a tanulók legalább 5 népköltészeti alkotást tanuljanak meg.
Legyenek alapvető ismereteik a tanult témakörben.

2. évfolyam**évi 18 óraszám**Belépő tevékenységformák:

Képleírás, lakberendezési tárgyak megnevezése. A legfontosabb paraszti kézművek, munkák megismerése, néhány munka nyelvjárási megnevezésének ismerete. Játékok, háziállat figurák készítése természetes anyagokból. Kiválasztott művek elsajátítása a magyarországi német nép- és műköltészetből.

Témakörök	Tartalmak
Az otthon és az iskola	Beszélgetés hozott képekről: Az iskola régen és most. Idős emberek (német kisebbség tagjai) meghívása a tanórára, akik tájszólást bemutatván mesélnek iskolai élményeikről, gyermekkorukról. A kis- és iskolás gyerekek népviselete.
Lakóház, lakás	Berendezési és használati tárgyak.
Háziállatok, erdőn és mezőn élő állatok	Az állatok megnevezése, lehetőség szerint nyelvjárásban is. Játékállatok készítése kartonból, papírból.
A naptári év szokásai	Hagyományok felelevenítése (hagyományos tojásfestés, karácsonyfa díszítése pattogatott kukoricával, stb.)
Népköltészet, irodalom	Kiszámolók, találós kérdések, közmondások, gyerek- és körjátékok, rövid mesék megtanulása.

Témakörök	Kompetenciák
Az otthon és az iskola	A társadalmi érintkezéshez szükséges kommunikációs szándékok, információkérés, információátadás 4óra
Lakóház, lakás	A használati eszközök megnevezése nyelvjárásban is- információcseréhez kapcsolódó kommunikációs szándékok 3 óra
Házi állatok, erdőn és mezőn élő állatok	Információkérés, információadás nyelvjárásban is, manuális fejlesztés 3 óra
A naptári év szokásai	A hagyományok játékos felelevenítése 3 óra
Népköltészet, irodalom	A hagyományok játékos felelevenítése, a népköltészet, műköltészet értékeinek, szépségeinek megismertetése 5 óra

A továbbhaladás feltételei:

A tanév végén tudjanak a tanulók minden műfajban egy művet kívülről és egyet elmesélni. Legyenek alapvető ismereteik a tanult témakörben.

3. évfolyam**évi 18 óraszám**Belépő tevékenységformák:

A rokoni kapcsolatok megismerése, nyelvjárási megnevezésükkel együtt. A családban és lakóhelyen előforduló foglalkozási ismerete. Régi konyhai eszközök megnevezése, funkciójuk ismertetése. A gyermekviselet ruhadarabjainak elnevezése. Bútor- és hímzsminta ismerete és lerajzolása. Ajándék készítése, funkciójának ismerete. Néhány gyógymód ismerete. A magyarországi német irodalom néhány alkotásának megtanulása.

Témakörök	Tartalmak
Az otthon, a szülők, a nagyszülők	Rokoni kapcsolatok megszervezése, esetleg nyelvjárásban is. Szakmák a családban.
Hétköznapiak	Néhány régi konyhai eszköz megismerése. Néhány étel megnevezése nyelvjárásban is. Étkezés, főzés, hozzávalók. Jellegzetes dísz tárgyak, pl. falvédő bemutatása, dísz tárgyakon lévő életbölcsesek megbeszélése.
Lakóhely és környéke	Szakmák az adott településen régen és ma. Régi utcanevek. Közismert épületek és helyek megtekintése: templom (temető), kálvária, kápolna, tájház, stb.
A kisebbségek és a lakóhely életéből	Ruházkodás régen és ma; ruhadarabok megnevezése esetleg nyelvjárásban is. Bútor- és hímzsminták, házak díszítőelemeinek rajzolása. Gyerekszjátékok, ajándékok régen és ma.
Egészséges életmód, a betegségek megelőzése	Gyógyítás régen és ma. Gyógymódok, babonák, szokások.
Népköltészet, irodalom	Találós kérdések, nyelvtörők, közmondások, versek és mesék, gyermekjátékok. Válogatás a magyarországi németek irodalmából. Egyszerű táncok, népdalok.

6. számú melléklet

Témakörök	Kompetenciák
Az otthon, a szülők, a nagyszülők	A társadalmi érintkezéshez szükséges kommunikációs szándékok, információkérés, információátadás nyelvjárásban is 4óra
Hétköznapok	Dolgok, személyek megnevezése, leírása. 3 óra
Lakóhely és környéke	Dolgok, személyek életközeli helyzetben való megismerése, megnevezése, leírása nyelvjárásban is.3 óra
A kisebbségek és a lakóhely életéből	Dolgok, személyek életközeli helyzetben való megismerése, megnevezése, leírása nyelvjárásban is, manuális fejlesztés .3 óra
Egészséges életmód, a betegségek megelőzése	Információátadás 2 óra
Népköltészet, irodalom	A hagyományok játékos felelevenítése, a népköltészet, műköltészet értékeinek, szépségeinek megismertetése, táncmotívumok megismertetése 3 óra

A továbbhaladás feltételei:

A tanulók ismerjenek néhány, a családban és lakóhelyükön előforduló foglalkozást, tudjanak konyhai eszközöket megnevezni, ismerjenek bútör- és hímzsmintákat. A népköltészet minden ismert műfajából tanuljanak meg egy művet kívülről, vagy tudják elmesélni. Ismerjenek néhány táncmotívumot.

4. évfolyam**évi 18 óraszám**Belépő tevékenységformák:

A családi együttélés, a gyermekek kötelességei régen és ma, valamint a település lakóinak etnikai hovatartozása és nyelvhasználata. Családi és egyházi ünnepek és hozzájuk kapcsolódó dalok és mondókák ismerete, néhányuk megismertetése. Húsvéti és karácsonyi ajándék elkészítése, funkciójának ismerete. A település néhány ismert meséjének, mondájának, irodalmi nyelven vagy nyelvjárásban való előadása. Magyarországi német szerzők műveinek megismerése.

Témakörök	Tartalmak
Élet a családban	Képek a családi albumból. Generációk együttélése. A gyerekek jogai régen és ma.
A kisebbségek életéből	A település lakói és etnikai hovatartozásuk. Az etnikai csoportok legfontosabb jellemzői (nyelv, szokások). Nyelvhasználat a családban. Esztergált fatárgyak megtekintése képen, fólián, múzeumban.
Ünnepek	Családi és egyházi ünnepek (néhányról beszélgetés, amelyhez kapcsolódóan a tanulóknak véleményük van). Régi fényképek megtekintése, amely ezekhez az ünnepekhez kapcsolódnak. Ehhez kapcsolódnak az ünnepi dalok és versek. Karácsonyi és húsvéti ajándékok készítése.
Népköltészet, irodalom	Ismert helyi mesék, történetek nyelvjárásban és/ill. irodalmi német nyelven. A korosztálynak megfelelő történetek előadása nyelvjárásban magyarországi német szerzők műveiből. Magyarországi német költők, írók megismerése. Népdalok tanulása.

Témakörök	kompetenciák
Élet a családban	A társadalmi érintkezéshez szükséges kommunikációs szándékok, információkérés, információátadás nyelvjárásban is 4óra
A kisebbségek életéből	Dolgok, személyek életközeli helyzetben való megismerése, megnevezése, leírása nyelvjárásban is, manuális fejlesztés .3 óra
Ünnepek	Információkérés, információátadás, véleménynyilvánítás formálása 3 óra
Népköltészet, irodalom	A hagyományok felelevenítése, a népköltészet, műköltészet értékeinek, szépségeinek megismertetése, mesék, történetek nyelvjárásban és irodalmi német nyelven való előadásmódjának fejlesztése, táncmotívumok megismertetése 3 óra

A továbbhaladás feltételei:

A tanulók tudjanak beszélni a családon belüli együttélés mai és régi formáiról. Legyenek ismereteik a település lakóinak etnikai hovatartozásáról. Ismerjenek néhány családi- és egyházi ünnepet, egy mesét vagy mondát nyelvjárásban vagy irodalmi nyelven. Tudjanak verseket, dalokat kívülről.

5. évfolyam**évi 37 óraszám**Belépő tevékenységformák:

A saját iskola rövid történetének ismerete, adatok a régi iskolarendszerről. Gyűjtőmunka ebben a témakörben. Ismeretek a saját családról, történetének kutatása.

A házak, lakások régi berendezéseinek ismerete és a maiakkal való összehasonlítása. Szokások ismerete és egyről beszámolás. Ismeretek szerzése az év mezőgazdasági munkáiról és más tevékenységekről.

A lakóhely/kerület ismerete, az elnevezések eredetének kutatása. Ismeretek a magyarországi német irodalom jeles képviselőiről, néhány mű, valamint népzene, népdal, táncmotívum megismerése.

Témakörök	Tartalmak
Az otthon és az iskola	Az iskola rövid története. Mit és hogyan tanultak nagyszüleink? Régi könyvek, tintatartók, bizonyítványok, stb. gyűjtése egy kiállítás számára. A tanulók családjának története családi album, családfa készítése.
Környezetünk	Lakóhelyünk jellegzetes épületeinek, szobrainak, emlékeinek meglátogatása, történetük rövid ismertetése.
Lakás-berendezés	Házak régen és ma – összehasonlítás. Régi fényképek, könyvek, újságok felkutatása, jellegzetességeik megismertetése. Gyermekszobák régen és ma.
Családi és egyházi ünnepek	Egyes ünnepek, pl. Pünkösd, Húsvét, szokásainak újjáélesztése vagy farsangi maszkok készítése.
A naptári év ünnepei	
Munkák a ház körül	Mezőgazdasági munkák az év során. Téli foglalatosságok: kosárfonás, kötés, seprűkészítés, koszorúfonás (néhány tevékenység elvégzése).
Természet	A szülőhelyhez kötődő földrajzi nevek gyűjtése, az elnevezések okainak feltárása gyűjtőmunka alapján (könyvtár, levéltár, lexikonok...) Olyan helyek felkutatása, amelyekről a szójhagyomány nyomán beszélnek az emberek. Ehhez kapcsolódó történetek gyűjtése.
Népdalok, népzene	Magyarországi német dalok megtanulása. Hangszerek megismerése. A hazai németek népdalainak jellemző jegyei.
Népi tánc	Néhány néptánc megtanulása, pl.: Schustertanz, Kreuzpolka

6. számú melléklet

Témakörök	Kompetenciák
Az otthon és az iskola	Információkérés, információátadás, 6 óra
Környezetünk	Dolgok, személyek életközeli helyzetben való megismerése, megnevezése, leírása nyelvjárásban is.4 óra
Lakás-berendezés	Dolgok megnevezése, leírása 4 óra
Családi és egyházi ünnepek	A hagyományok felelevenítése. Betekintés a magyarországi németek jelenébe és múltjába. 10 óra
A naptári év ünnepei	
Munkák a ház körül	Információátadás tevékenykedtetéssel. 3 óra
Természet	Önálló információgyűjtés fejlesztése.2 óra
Népdalok, népzene	A magyarországi német népzene jellegzetességének megismerése.4 óra
Népi tánc	A magyarországi német népi tánc jellegzetességének megismerése, motívumok elsajátítása. 4 óra

A továbbhaladás feltételei:

Ismeretek a saját iskolájukról, családjukról, a lakás berendezéséről. Beszélni egy szokásról, ismeretek az év mezőgazdasági munkáiról. A lakóhely (kerület) elnevezéseiről. Alapvető ismeretek a magyarországi német népzeneiről, négy népdal kívülről megtanulása, néhány táncmotívum ismerete.

6. évfolyam**évi 37 óraszám**Belépő tevékenységformák:

A magyarországi németek falusi és városi életmódja közötti különbség felismerése és megmagyarázása.

A régi német településeinek megismerése, a tájházak felkeresése, gyűjtőmunka egy faluban. Információ gyűjtése a falun és a városban üzött foglalkozásokról.

A középkori és kora újkori magyar-német államközi kapcsolatok megismerése.

A kötelező tananyag ismerete a magyar-német politikai és kulturális kapcsolatokról az államalapítástól a török kiűzéséig.

Régi foglalkozások megismerése, munkafolyamatai megnevezése.

A fontosabb gyógynövények neveinek és felhasználási területük megismerése, a velük kapcsolatos szokások elmondása.

A tavaszi és a nyári ünnepkör szokásainak felsorolása, egy szokás részletes elmondása. A hétköznapi viselet felismerése, az egyes ruhadarabok elnevezése, esetleg nyelvjárásban is. Művek és hazai német íróktól, költőktől, betekintés a magyarországi németek zenei- és néptánc hagyományába.

Témakörök	Tartalmak
Történelem Magyarországi németek települései a megyében (kerületben)	Élet a falvakban. Élet a városban. A magyarországi németek részaránya a megyében/kerületben régen és ma. Látogatás egy falusi tájházban. Térképvázlatok készítése a német településekről. Mondák gyűjtése a németek lakta településeken.
Német-magyar kapcsolatok a középkorban és a kora újkorban	Német misszionáriusok a Kárpát-medencében. A magyarok kalandozása német területre (mondák). Az Árpádok házasságpolitikája. A németek betelepítése II. Géza idejében. Zsigmond a városiasodás szorgalmazója. Hunyadi Mátyás – külpolitikai törekvések. Habsburgok a királyi Magyarország trónján. Magyarország felszabadítása a török uralom alól a Német-Római császárság segítségével.
Néprajz Gyerekek az egész világon	A gyerekek élete régen és ma. Szabadidős lehetőségek, játékok régen és ma. Tanulási lehetőségek régen és ma.
Munka, szabadidő, művelődés	Régi mesterségek: fazekasság, látogatás egy fazekasműhelyben, a munkafolyamatok megfigyelése, agyagból edények készítése, díszítése a megfigyelt díszítő elemekkel.
Egészséges életmód A betegségek gyógyítása	A legfontosabb gyógynövények megismerése. Babonás gyógymódok, a velük kapcsolatos szokások: Úrnap körmenet, a megszentelt virágok felhasználása. Mária mennybemenetele – Weihbüschl”. Virágszentelés.
Népszokások	A tavaszi és a nyári időszak szokásai (Húsvét, Szent Iván, stb.)
Étkezés, főzés	Régi ételreceptek gyűjtése, közkedvelt ételek, heti étrend. Régi konyhai eszközök és azok használata.

6. számú melléklet

Irodalom	Válogatás magyarországi német szerzők műveiből. Népmesék és –mondák.
Népdal Népzene	Népdalok tanulása. A népzenei hagyományok fontossága. A magyarországi német népdalok jellemzői.
Néptánc	Néhány néptánc megtanulása, esetleg gyűjtése a lakóhelyen.

Témakörök	Kompetenciák
Történelem Magyarországi németek települései a megyében (kerületben)	Információkérés, információátadás, -gyűjtés 5 óra
Német-magyar kapcsolatok a középkorban és a kora újkorban	Események helyszíneinek megnevezése, azokhoz események kapcsolása. Térképen való szemléltetés. 5 óra
Néprajz Gyerekek az egész világon	Dolgok, személyek életközeli helyzetben való megismerése, megnevezése, leírása nyelvjárásban is. 4 óra
Munka, szabadidő, művelődés	Információátadás tevékenykedtetéssel. 3 óra
Egészséges életmód A betegségek gyógyítása	A hagyományok játékos felelevenítése, információátadás gyűjtéssel. 3 óra
Népszokások	A hagyományok felelevenítése. Betekintés a magyarországi németek jelenébe és múltjába. 3 óra
Étkezés, főzés	Információgyűjtés, - átadás tevékenykedtetéssel. 4 óra
Irodalom	Magyarországi német szerzők műveinek megismerése. Népmesék és –mondák. 3 óra
Népdal Népzene	A magyarországi német népzene jellegzetességének megismerése. 4 óra
Néptánc	A magyarországi német népi tánc jellegzetességének megismerése, motívumok elsajátítása. 3 óra

A továbbhaladás feltételei:

Információk gyűjtése a falusi és városi életmódról és az ottani foglalkozásokról. A kötelező történelmi tananyag ismerete az államalapítástól a török kiűzéséig. Régi foglalkozások. A gyógynövények elnevezésének ismerete, a tavaszi és a nyári ünnepkör szokásainak felsorolása, a hétköznapi viselet felismerése, az egyes ruhadarabok elnevezése. Öt népdal kívülről történő megtanulása.

7. évfolyam

évi 37 óraszám

Belépő tevékenységformák:

Mikor és milyen körülmények között telepedtek le a németek Magyarországon?

Térképvázlatok készítése a történelmi Magyarország németek által lakott területeiről.

A telepések sorsának ismerete.

A németek által lakott országrészek ismerete. A telepés sorsok elmesélése.

A németajkú lakosság részvétele Magyarország mezőgazdasági és ipari fejlesztésében a XVIII. és XIX. században.

A németek által alapított ipari létesítmények bemutatása konkrét példákon. A német lakosság szerepe a reformkorban és az 1848-49-es forradalom és szabadságharc idején.

A német származású Aradi vértanúk ismerete.

Az Osztrák-Magyar Monarchia etnikai térképének megmagyarázása.

Térképmunka: Hol élt német nyelvű lakosság a Monarchiában.

Egy régi parasztház alaprajza, beosztása, építőanyaga, berendezése – szókincs.

A hazai német médiák adásainak figyelemmel kísérése (Unser Bildschirm, Neue Zeitung, usw.).

Szokásokról beszélni. Az ünnepi viselet egyes ruhadarabjainak, esetleg nyelvjárási megfelelőinek ismerete.

Magyarországi német művészek és műveik ismerete.

Témakörök	Tartalmak
Történelem A németek betelepítése a XVIII. században	Betelepítés, svábtelepítések. „Schwäbische Türkei”, a Bánság és Szatmár benépesítése német telepésekkel. III. Károly, Mária Terézia, II. József betelepítései. A telepések élete (gyűjtőmunka).
A magyarországi németek a reformkorban és az 1848-49-es forradalom szabadságharc idején	A német polgárság aktív szerepe a kereskedelmi és ipari létesítmények alapításában (pl. Heckenast, Landerer). Tipikus német foglalkozások (gyűjtőmunka). A magyarországi németek és erdélyi szászok viszonya a magyar forradalmi eseményekhez. Német származásúak az Aradi vértanúk között.
Az Osztrák-Magyar Monarchia földrajzi és etnikai térképe	Térképelemzés
Néprajz Tájházak, nemzetiségi települések, főváros	Egy parasztház megtekintése: alaprajz, építőanyagok, beosztás, berendezés. Történelmi, kulturális örökség, az ország kulturális központja.
Média	Válogatás az „Unser Bildschirm” adásaiból, beszélgetés; az adások rendszeres figyelemmel kísérése.
Szokások	Május 1., májusfaállítás, búcsú
Foglalkozások	Hagyományos kézműves mesterségek (mézeskalácsos, kékfestő). Egy műhely vagy kiállítás meglátogatása, az egyes munkafolyamatok megismerése, részvétel bennük.
Ruházat	Asszonyok és leányok ünnepi viselete.
Művészet, irodalom	Neves magyarországi német származású művészek 1945 előtt (építészek, festők, tervezők, stb.) műveinek megismerése.

	Mondák és versek a nép- ill. műköltészetből.
Zene	Német népdalok és magyarországi német változataik. A magyarországi német „szórakoztató” zene különböző alkalmakkor.

Témakörök	Kompetenciák
Történelem A németek betelepítése a XVIII. században	Információkérés, információátadás, -gyűjtés 5 óra
A magyarországi németek a reformkorban és az 1848-49-es forradalom szabadságharc idején	Események helyszíneinek megnevezése, azokhoz események kapcsolása. Térképen való szemléltetés. 5 óra
Az Osztrák-Magyar Monarchia földrajzi és etnikai térképe	Tájékozódás és elemzés 2 óra
Néprajz Tájházak, nemzetiségi települések, főváros	A magyarországi németek hagyományainak megismerése. 4 óra
Média	Információgyűjtés és -átadás 3 óra
Szokások	A hagyományok felelevenítése. Betekintés a magyarországi németek jelenébe és múltjába. 5 óra
Foglalkozások	Hagyományok megismertetése tevékenykedtetés során. 3 óra
Ruházat	A hagyományok megismertetése, információgyűjtés. 2 óra
Művészet, irodalom	Magyarországi német szerzők műveinek megismerése. Népmesék és –mondák. 4 óra
Zene	A magyarországi német népzene jellegzetességének megismerése. 4 óra

A továbbhaladás feltételei:

A német telepesek magyarországi letelepedése, a telepes sorsok elbeszélése. Példák a magyar ipari létesítményekbe befektető német vállalkozók soraiból. Térképmunka: Hol éltek a Monarchiában németek? Egy régi parasztházat leírni. Ismeretek a német nyelvű médiáról. Egy magyarországi művész bemutatása. Egy ünnepi viselet és egy szokás bemutatása.

6. számú melléklet

8. évfolyam

évi 37 óraszám

Belépő tevékenységformák:

A németiség aktív részvételének felismerése a századforduló iparosítási és pénzügyi folyamataiban.

Egy német ajkú gyermek tanítási napjának leírása.

Bleyer Jakab a németiség szolgálatában.

A „Volksbund” és a hűségmozgalom bemutatása egyes életutakon keresztül.

A deportálás, az elűzés és a vagyonelkobzás háttérének ismerete. A népcsoport tragikus eseményei a második világháború alatt és után.

Kulturális tevékenység az 1960-as, 1970-es és 1980-as években.

Ismeretek az 1989-es rendszerváltozás utáni érdekképviseleti lehetőségekről.

A mai kisebbségi helyzet ismerete (kétnyelvű oktatás, helyi kisebbségi önkormányzatok, médiák).

Gyógynövények, felhasználásuk, a hozzájuk fűződő hiedelmek ismerete.

Ünnepi ételek felsorolása, a magyar és a német konyha összehasonlítása.

Az elődök szórakozási lehetőségei, beszélni legalább egyről.

Alapvető ismeretek a nyelvjárás és az irodalmi nyelv különbségéről, a legfontosabb eltérések a szavak és a mondatalkotás terén, a főbb nyelvjárások ismerete.

Történetek gyűjtése és lejegyzése.

Neves német származású zenészek műveikkel együtt, legalább egy művész egy művét ismerni.

Témakörök	Tartalmak
Történelem A németiség szerepe a kapitalista fejlődésben az Osztrák-Magyar Monarchia idején	A XIX. században bevándorolt németiség ipari-kereskedelmi és pénzügyi vállalkozásai, pl. Sidol tisztítószer, Singer varrógép. Kézművesek a falvakban. A monarchia iskolarendszere.
Új helyzet a trianoni békediktátum után	Bleyer Jakab tevékenysége 1920 és 1933 között.
A német-magyar fegyverbarátság hatása a hazai németiségre.	„Volksbund” alapítása, Franz Basch vezetésével. A népcsoport kettészakadása. Hűségmozgalom. Sorsok (gyűjtőmunka).
Deportálás, elűzés, kisemmizés (1945-48)	Malenki robot a Szovjetunióban. A potsdami konferencia határozata a németek kitelepítéséről. A magyarországi németek elűzése. Minden magyarországi német vagyonának elkobzása. A tragikus események hatása napjainkra: Gyarmathy Livia: Együttélés (1982) c. filmje.
A magyarországi németek 1949-89 között	A Magyarországon maradt németek egyenjogúságának helyreállítása (1949). Az anyanyelvi oktatás, a sajtó és a rádió, valamint a Német Szövetség megkezdte működését. Interjúkészítés az idősebb generáció képviselőivel.
Az 1989-es politikai fordulat hatása a német kisebbségre	1993-as nemzetiségi törvény. 1994-es választások révén megválasztják az újabb helyi

6. számú melléklet

	<p>kisebbségi önkormányzatokat. 1998-as választások révén újabb helyi kisebbségi önkormányzatok alakulnak. A parlament megválasztja a kisebbségi népbiztost. A magyarországi németek szimbólumai: zászló, címer, himnusz. Interjúkészítés mai kisebbségi politikusokkal.</p>
Néprajz Hétköznapiak	<p>Hagyományos gyógymódok, -eszközök. Ünnepi étrend. Disznóölés. A magyarországi német konyha összehasonlítása a magyar konyhával. Életmód: generációk együttlakása.</p>
Szabadidős tevékenység	<p>A fonó és funkciója. Szórakozási lehetőségek régen és ma.</p>
Nyelv	<p>A helyi nyelvjárás és az irodalmi német közti legfontosabb különbségek (szavak, mondatalkotás). A magyarországi német nyelvjárások legfőbb csoportjai – legfőbb jellemzőik.</p>
Közélet	<p>A magyarországi németek jogai. Kisebbségi szervezetek. A magyarországi német iskolarendszer.</p>
Irodalom, művészet	<p>Mondák, vidám történetek gyűjtése. Egy ún. „mondakönyv” összeállítása. Válogatás a magyarországi német szépirodalomból. Neves német származású művészek 1945 előtt, műveik megismerése.</p>
Zene	<p>Német népdalok és magyarországi német változataik. Neves magyarországi német származású zenészek.</p>

6. számú melléklet

Témakörök	Kompetenciák
Történelem A németiség szerepe a kapitalista fejlődésben az Osztrák-Magyar Monarchia idején	Információkérés, információátadás, -gyűjtés 3 óra
Új helyzet a trianoni békediktátum után	Információkérés, információátadás, -gyűjtés 3 óra
A német-magyar fegyverbarátság hatása a hazai németiségre.	Információkérés, információátadás, -gyűjtés 3 óra
Deportálás, elűzés, kisemmizés (1945-48)	Információkérés, információátadás, -gyűjtés 3 óra
A magyarországi németek 1949-89 között	Információkérés, információátadás, -gyűjtés 3 óra
Az 1989-es politikai fordulat hatása a német kisebbségre	Információkérés, információátadás, -gyűjtés A zászló, a himnusz, a címer megismertetése. 2 óra
Néprajz Hétköznapiak	A hagyományok felelevenítése. Betekintés a magyarországi németek jelenébe és múltjába. 5 óra
Szabadidős tevékenység	A hagyományok felelevenítése. Betekintés a magyarországi németek jelenébe és múltjába. 2 óra
Nyelv	A nyelvjárás és az irodalmi német nyelv közötti különbségek megláttatása. 5 óra
Közélet	Törvények elemzése, értelmezése tanári segítséggel. 2óra
Irodalom, művészet	Magyarországi német szerzők műveinek megismerése. Népmondák. 3 óra
Zene	A magyarországi német népzene jellegzetességének megismerése, a magyarországi német zenészek műveivel való ismerkedés.3 óra

A továbbhaladás feltételei:

A népcsoport tragikus eseményei a második világháború alatt és után. A mai kisebbségi lét jellemzői. A gyógynövények és alkalmazásuk, ünnepi ételek felsorolása. Szórakozási lehetőségek régen. A „mondakönyvből” kiválasztott egy monda előadása.

2. Német népismeret

(Valamennyi oktatási forma)

Fejlesztési feladatok

1. Információszerzés és feldolgozás

1-4. évfolyam	5-6. évfolyam	7-8. évfolyam
<p>Ismeretek a család, a rokonsági viszonyok régi elnevezései és azok irodalmi megfelelőiről.</p> <p>Nyelvhasználat: Mundart (felismerés szintjén, ill. otthonról hozva: alkalmazás szintjén), Hochdeutsch.</p> <p>A településen gyűjtött közmondások, szólások, mondókák, gyermekversek, gyermekjátékok ismerete.</p>	<p>Ismeretek gyűjtése egy németek által lakott település életéről, személyes beszélgetésekből, olvasott anyagokból és filmekből vett információk felhasználásával.</p> <p>Betekintés nyerése életmódba, szokásokba, konyhaművészetbe, ruházatba, népi építészetbe, nyelvjárásba, tájházak kiállításainak megtekintésével.</p>	<p>Ismeretek bővítése a németiség történelméről tanórán, filmek és más források (elektronikus, képi, ill. szövegforrások) anyagának feldolgozása során.</p> <p>A naptári évhez és a valláshoz kötődő ünnepek és szokások ismerete és bemutatása.</p> <p>A német népdal és néptánc kincs megismerése és ápolása.</p> <p>A népviselet ismerete és</p>
<p>Háziállatok, konyhakerti növények helyi elnevezésének megtanulása.</p> <p>Régi foglalkozások, épületek felfedezése a lakóhelyen vagy környékén.</p> <p>Ismerkedés élő hagyományokkal és szokásokkal.</p> <p>A helyi népviselet ruhadarabjainak felismerése.</p> <p>Játékkészítés, daltanulás, rövid jelenetek bemutatása.</p> <p>A fenti témákban cselekvésközpontú ismeretszerzés alkalmazása.</p>	<p>A szerzett ismeretek rendszerezése tanórán és bemutatása kiállításon vagy színpadra állítása.</p> <p>A német nyelvű országok és a magyarországi németiség történelméről, földrajzáról és kultúrájáról rendszerező ismeretszerzés tanórákon és projektbemutatókon.</p> <p>A projektek kivitelezéséhez a gyűjtött anyagok és információk rendszerezése, kommentálása és prezentálása.</p> <p>Elektronikus és más ismerethordozók (könyvek, folyóiratok) használata.</p>	<p>bemutatása.</p> <p>Tematikus nyelvjárási szókinccs gyűjtése. Betekintés nyerése a német paraszti és iparos világ mindennapi életébe, tájházak kiállításainak megtekintésével.</p> <p>Alapvető ismeretek birtoklása a népi építészet alkotásairól és egy lakóház berendezési tárgyairól - néprajzi múzeum és tájház kiállításainak megtekintése révén.</p> <p>A múzeumpedagógia módszereinek alkalmazása (ismeretszerzés cselekedtetéssel).</p>
A népismerethez		A régi és a mai étkezési szokások

6. számú melléklet

<p>kapcsolódó rövid szövegek hangos, ill. értő olvasása, azokhoz kapcsolódóan tanári irányítással vázlat készítése. Az életkori sajátosságoknak megfelelően tárgyi és szellemi értékek gyűjtése, rendszerezése irányítással. Cselekvésközpontú tanulás kialakítása (Lernen mit allen Sinnen).</p>		<p>jellegzetességei a német családokban, a nagymama konyhájának specialitásai. A különböző témák projektalapú feldolgozása. A kisebbségi önszerveződések lehetősége és megvalósulásuk helyben és országosan. A kisebbségi jogok gyakorlásának lehetőségei a fiatalok és felnőttek számára játékos (szerepjáték) formájában.</p>
---	--	---

2. Kritikai gondolkodás

1-4. évfolyam	5-6. évfolyam	7-8. évfolyam
<p>A korábbi és a jelenlegi életkörülmények közötti különbségek felismerése. A népek és népcsoportok különbözőségeinek tudatos elfogadása. Az elődök kultúrájának megismerése a hagyományok játékos, dramatizált reprodukálásával. A népköltészet és a hagyományápolás szépségének és fontosságának felismertetése. A lakóhely vagy környékének nyelvjárása és az irodalmi nyelv kifejezéseinek összehasonlítása</p>	<p>A magyarországi némettség „lakóhagyományainak” összehasonlítása a magyarokéival vagy más népekéivel. A német népcsoport egyéniségének jellemzői, fejlődéstörténetének figyelemmel kísérése. Más népcsoportokkal (magyarok, horvátok, szerbek...) való békés együttélés megvalósulása. Saját identitás kialakításának előmozdítása.</p>	<p>Összefüggések feltárása a magyarországi németség múltjának sorsdöntő eseményeiről (pl. betelepítés, földrajzi elhelyezkedés...) és következményeiről. A kisebbségek jogainak ismerete, önszerveződési lehetőségeivel élni tudás ismerete. A német anyanemzet, a magyar nemzet és kisebbségi német történelem és kultúra egymásra hatásának felismerése. Az identitástudat kialakítása.</p>

3. Kommunikáció

1-4. évfolyam	5-6. évfolyam	7-8. évfolyam
Beszélgetés időse és fiatal németajkú személyekkel életükről. Témákhoz kötődő nyelvjárási szavak gyűjtése a korosztálynak megfelelően. Osztályprojektek kapcsán szóbeli beszámoló a saját tapasztalatokról. Rajzok, modellek, makettek készítése, azok bemutatása. Szokások és népi, ill. gyermekjátékok bemutatása színpadon. Dalok, mondókák, gyermekversek, mesék előadása.	Beszélgetés a német kisebbség életéről, lehetőségeiről az oktatásban régen és ma. Az önazonosság kialakításának első lépései beszélgetésekhez kötve. Gyűjtőmunka bemutatása írásban és szóban. Szokások, történetek, táncok színpadon történő bemutatása. Versek, mondókák, történetek, népdalok előadása tanórán és iskolai rendezvényeken. Projektekhez kapcsolódóan interjúk készítése és azok dokumentálása. A prezentációk kommentálása.	Beszámoló az önálló gyűjtőmunkáról tanórán. Dalok, versek, színjátékok előadása, népviselet bemutatása osztályban, projektbemutatón, iskolai rendezvényen, svábbálon. Az írott sajtó és egyéb médiák témáinak megbeszélése tanórán. Beszélgetés azok kapcsán a korosztálynak megfelelő szinten a kisebbségpolitika témaköreiről.

4. Tájékozódás térben és időben

1-4. évfolyam	5-6. évfolyam	7-8. évfolyam
Az idő tagolására szolgáló kifejezések helyes használata. Időt és helyet meghatározó kifejezések elsajátítása és gyakorlása. Múltbeli események elmesélése rövid mondatokban. A projektek kapcsán meglátogatott falvak, ill. azokon belüli épületek elhelyezkedése.	Az idő tagolására szolgáló kifejezések bővítése: a történelmi idő kifejezések (évszázad) alkalmazása. Térkép használat, földrajzi tájékozódás a tanult, ill. gyűjtött ismeretekhez kapcsolódóan. Múzeumlátogatás, azok elhelyezkedése, a falvak elrendezése, alaprajza.	Tájékozódás térben és időben nyomtatott és elektronikus ismerethordozók segítségével. Magyarország németek lakta területeinek ismerete. A hazai németiség intézményeinek elhelyezkedése és funkciója.

5. A tartalom kulcselemei

6. számú melléklet

1-4. évfolyam	5-6. évfolyam	7-8. évfolyam
<p>Alapismeretek a magyarországi németek kultúrájáról.</p> <p>Családdal kapcsolatos ismeretek.</p> <p>Naptári ünnepek szokásainak felelevenítése.</p> <p>A lakóhely és közvetlen környezet ismerete.</p> <p>Irodalmi és népköltészeti alkotások ismerete, néhány alkotás recitálása.</p> <p>Néhány népi mesterség ismerete, termékek reprodukálása (pl. csuhébabák, tojásfestés).</p> <p>Alapismeretek a magyarországi németek nyelvéről: nyelvjárási szavak gyűjtése témákhoz kapcsolódóan, népi mondókák megtanulása.</p>	<p>További ismeretek a magyarországi németek hagyományairól, nyelvéről, kultúrájáról..</p> <p>A hazai német írók és költők műveinek - a korosztálynak megfelelően - ismerete.</p> <p>Lakóhely és lakóház ismerete, berendezkedése, tájházak és berendezéseik ismerete. Dülönevek.</p> <p>Étkezési szokások, a német konyha sajátosságai..</p> <p>Magyarországi német költők és írók műveinek ismerete.</p> <p>Ház körüli munkálatok.</p> <p>Családi és naptári ünnepek szokásai.</p> <p>Népzene és néptánc ápolása.</p>	<p>A németek betelepítésével kapcsolatos történelmi ismeretek.</p> <p>Tájházak, németek lakta vidékek.</p> <p>A magyarországi német médiák.</p> <p>Írott sajtó, kiadványok.</p> <p>Naptári évhez kapcsolódó népszokások ismerete és felelevenítése.</p> <p>Népvisélet, öltözködés.</p> <p>Írók, költők és egyéb művészek munkásságának megismerése.</p> <p>A nyelvvel kapcsolatos ismeretek: történetek, témákhoz kapcsolódó kifejezések.</p>

6. A reflexiót irányító kérdések: énkép, önismeret, azonosságtudat

1-4. évfolyam	5-6. évfolyam	7-8. évfolyam
<p>A tanulóknak alakuljon ki az a felismerés, hogy a népcsoportokhoz való tartozás kulturális többletet jelent.</p> <p>Foglalkoztassák olyan kérdések, amelyek arra irányulnak, hogy ő hasonló társaihoz és mégis kicsit más.</p>	<p>A tanulók keressenek választ olyan kérdésekre, amelyek identitásuk kialakulásához vezetnek: kik tartoznak az egyes népcsoportokhoz, kik a németek, hogyan élnek együtt a többségi nemzettel stb.</p> <p>Foglalkoztassa őket az a probléma, hogy mit jelent számukra németnek lenni.</p> <p>Érdeklődjenek családjuk és a népcsoport múltja és gyökereiről.</p> <p>Találja meg a korábban élt generációk értékeit.</p>	<p>A tanulóknak alakuljon ki az igény az identitás tudatos vállalására: foglalkoztassák olyan kérdések, mint a gyökereik, a népcsoport nyelve, kultúrája, helyzete, kisebbségpolitikai vonatkozásai.</p> <p>Tudatosuljon bennük, hogy többféle identitása is lehet egy embernek, találják meg a számukra legfontosabb értékeket.</p> <p>Ismerjék fel a nyelvtudás előnyeit és fontosságát a saját maguk és népcsoportjuk számára.</p>